

MEDIEKONKURRENCE
FOR SKOLER 2024

GRAEFENSER

INDHOLD

Kære lærer 4

Del 1: Om Konkurrencen

Konkurrencen 6
Bedømmelse 8
Tidsplan 8
Kom godt i gang 10
Brug af fotos 12

Del 2: Grænser

Grænser – introduktion 16
Red Barnet anbefaler 21
Personlige grænser 22
Grænser for fællesskaber 30
Landegrænser 36
Digitale grænser 45
Gode råd til dialog i klassen 53

Del 3: Gode råd

God journalistik 56
Journalistiske modeller 69
Tjek før tryk 73
Kontakt 74

Foto: unsplash.com

KÆRE LÆRER

Red Barnet, Ole Kirk's Fond, Politiken, Ekstra Bladet og Jyllands-Posten er glade for, at du har tilmeldt din klasse Mediekonkurrence for skoler 2024. Vi håber, I får et godt forløb!

Grænser

Grænser er et lille ord med stor betydning. Grænser kan mærkes, krydses, udviskes og er i konstant forandring. Nogen krydser landegrænser for at komme i sikkerhed, mens andre gør det for at opleve nye destinationer. Men grænser er ikke bare noget, der er mellem lande.

Alle har personlige grænser, men der eksisterer også grænser i det sociale rum – både synlige og usynlige. Samtidigt udviskes grænsen mellem den analoge og den digitale verden i takt med teknologiske udvikling.

For nogen er grænsen nået. For nogen er den overtrådt. Andre søger den konstant. Et lille ord med mange betydninger.

Du og din klasse skal nu i gang med at lave jeres avis ud fra emnet grænser. I skal fortolke emnet og skrive artikler ud fra jeres forståelse af, hvor grænsen går – for jer selv, for de sociale grupper, I begår jer i og for nationale og globale problemstillinger. Det er op til jer, hvilke vinkler i emnet, I har lyst til at behandle journalistisk.

På elevsitet www.skole.redbarnet.dk/mediekonkurrence2024 kan eleverne selv gå på opdagelse og dykke ned i emner, når de leder efter inspiration til deres artikler.

I dette lærermateriale præsenterer vi forskellige vinkler, viden og perspektiver på årets tema, og giver gode råd til det journalistiske arbejde.

Lærermaterialet er inddelt i tre dele

Del 1: Om konkurrencen

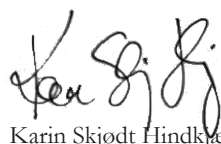
Del 2: Grænser

Del 3: God journalistik

Vi ønsker dig og din klasse rigtig god fornøjelse!

Johanne Schmidt-Nielsen
Generalsekretær,
Red Barnet

Karin Skjødt Hindkjær
Direktør,
Ole Kirk's Fond

Stig Kirk Ørskov
Administrerende direktør
JP/Politikens Hus

KONKURRENCEN

Under Mediekonkurrencen skal eleverne producere en avis under temaet: 'Grænser'. Konkurrenceavisen oprettes på newsdesk.dk.

På skoleavis.dk er der vejledninger til Newsdesk og guides til det journalistiske arbejde.

Avis

Avisen laves i Newsdesk, der er en interaktiv platform, som mimer den redaktionelle proces fra dagbladene. Eleverne får tildelt roller og redaktioner, og skal både researche, skrive, korrekturlæse og layoute.

Efter deadline modtager hver klasse 200 trykte eksemplarer af deres avis, som kan deles ud i skolens lokalområde, hvorved der kan skabes opmærksomhed omkring budskabet, og de problematikker avisen berører. Avisen ligger desuden online på skoleavis.dk.

Læs mere om avisprocessen fra side 56.

- Avisen produceres på newsdesk.dk.
- Konkurrencen forløber i uge 38-46.
I tilmelder jer ikke en bestemt uge.
- Deadline for at sende til tryk er fredag 15. november kl. 17.00.
- Der må max være 28 elever pr. avis.

Vindere

Vinderne bliver fejret til et stort event i Pressen i JP/Politikens Hus og vinder 5.000 til klassekassen.

Der kåres vinderaviser i seks kategorier, og udnævnes 2. og 3. pladser i hver kategori, som modtager et diplom.

I 6.-7. klasse kåres

Bedste Ekstra Bladet-avis
Bedste Politiken-avis
Bedste Jyllands-Posten-avis

I 8.-10. klasse kåres

Bedste Ekstra Bladet-avis
Bedste Politiken-avis
Bedste Jyllands-Posten-avis

BEDØMMELSE

Aviser

Aviser bliver bedømt af journalister fra Ekstra Bladet, Politiken eller Jyllands-Posten samt repræsentanter fra Red Barnet.

Ved bedømmelsen lægges der vægt på:

- At emnet er behandlet fra mange og gerne originale vinkler
- At artiklerne sætter fokus på årets tema 'Grænser'
- At eleverne har arbejdet med opsøgende journalistik uden for deres skole med et bredt udvalg af kilder
- At der blandt artiklerne er solohistorier eller anderledes vinkler indenfor emnet
- At artiklerne er skrevet journalistisk for eksempel med brug af nyhedstrekanten, direkte citater og journalistiske virkemidler som underrubrikker og mellemrubrikker
- At der er tilstræbt objektivitet i artiklerne med en skarp adskillelse af opinionsstoffet
- At der er variation i genrerne lige fra nyheden og reportagen til portrættet og baggrundshistorien
- At layoutet er overskueligt med et tydeligt hierarki og adskillelse mellem artiklerne
- At siderne har flotte illustrationer i form af egne fotos, grafikker og tegninger
- At sproget er læseværdigt og rettet for slåfejl og grammatiske fejl

Foto: unsplash.com

TIDSPLAN

Primo september:

Mediekonkurrencens elevsite er klar på skole.redbarnet.dk/mediekonkurrence2024

Uge 38-46:

Konkurrencen er i gang. Der kan arbejdes på avisen i hele perioden.

Fredag 15. november:

Deadline. Senest kl. 17.00 skal den avisansvarlige lærer have sendt klassens avis til tryk.

Uge 47-51:

Aviserne trykkes og leveres til skolerne. Det er ikke sikkert, at klasser på samme skole, modtager deres avis på samme dag.

Uge 1-4:

Red Barnet, Ekstra Bladet, Politiken og Jyllands-Posten bedømmer aviser.

Vinderne offentliggøres på skoleavis.dk. Lærerne i vinderklasserne kontaktes direkte.

Marts:

Kåring af vinderne.

KOM GODT I GANG MED NEWSDESK

Opret konkurrenceavis i Newsdesk

Konkurrenceaviser laves i Newsdesk og kan oprettes fra konkurrencens start mandag 16. september. Konkurrenceaviser oprettes ved at klikke på knappen 'opret konkurrenceavis' i den farvede bjælke.

Prøv Newsdesk med en testavis

For at prøve Newsdesk inden konkurrencen, kan man oprette en almindelig avis. Det er en god idé at kalde avisen for 'test', så den kan skelnes fra konkurrenceavisen.

Hjælp til Newsdesk

På vores hjemmeside skoleavis.dk kan du finde inspiration og hjælp til det journalistiske arbejde og til Newsdesk funktioner.

Vi har både en side til læreren og en til eleven. Du kan for eksempel læse om layout i Newsdesk eller finde svar på spørgsmål i vores FAQ.

Desuden er man altid meget velkommen til at kontakte Skoleafdelingen, så gør vi hvad vi kan, for at hjælpe jer godt videre.

Avisarkivet

På Skoleavis forsiden findes avisarkivet. Hver gang en avis bliver godkendt til tryk, genereres der en e-avis, som kan findes her. På den måde kan avisernes deles og man kan hente inspiration i andre skolers aviser.

Aviserne ligger i avisarkivet i et år, herefter slettes de.

Newsdesk step-by-step

Læreren står for opsætning af avisen. Eleverne kan først se avisen, når de er blevet føjet til en redaktion. Når avisen er færdig, er det læreren, som skal afslutte avisen og sende den ind til Skoleafdelingen, der endeligt godkender den til tryk.

Det tager cirka 15 minutter at sætte avisen op. Den lærer, som opretter avisen, skal sende den til tryk. Der kan tilføjes medansvarlige lærer, som også kan tilgå og arbejde med avisen.

- 1 Læreren opretter konkurrenceavisen på Newsdesk.dk
- 2 Læreren opretter 'redaktioner'
- 3 Læreren vælger 'sideskabeloner'
- 4 Læreren fordeler redaktionerne på siderne
- 5 Eleverne skriver artikler til avisen
- 6 Eleverne læser korrektur på artiklerne
- 7 Eleverne laver avisens layout
- 8 Læreren sender avisen ind til godkendelse
- 9 Skoleafdelingen godkender avisen til tryk
- 10 Aviserne trykkes i 200 eksemplarer og leveres på skolerne

BRUG AF FOTOS

Vi anbefaler, at eleverne selv tager billeder og laver illustrationer til deres artikler. Det er en god idé at være opfindsom. Eleverne kan for eksempel være hinandens modeller, eller de kan lave deres egne grafikker og tegninger.

Man skal altid spørge om lov, inden man fotograferer og bruger billeder af andre mennesker.

Husk fotokreditering

Det er et krav, at avisens billeder og illustrationer er korrekt krediteret. Det er brud på ophavsrettighederne at bruge andres arbejde uden tilladelse. Det er derfor vigtigt, at I ikke tager billeder fra andre hjemmesider eller aviser, medmindre I har fået tilladelse.

Upload af billeder

Billederne bliver i bedst kvalitet, hvis de uploades direkte fra den enhed, de er taget på. Hvis man sender et billede over besked, mail eller lignende, risikerer det at blive komprimeret og grynnet.

Hvis et billede er taget på en mobiltelefon, kan det uploades direkte herfra. Man kan logge ind på Newsdesk i mobilens browser.

Når et billede uploades, angiver Newsdesk hvor mange spalter, det maksimalt kan spredes over. Hvis der er et gult udråbstegn på billedet, skyldes det, at billedopløsningen er lav. Det kan for eksempel ske, hvis du prøver at ligge et billede i en 4-spalters artikel, selvom det kun egner sig til én spalte. Billedet kan godt trykkes alligevel, men det vil komme til at se grynnet ud.

Ritzau Scanpix Foto

Gennem Newsdesk har eleverne adgang til billedbureauet Ritzau Scanpix, hvorfra de kan hente professionelle pressefotos til deres avis. Under artikelskrivningen kan de trykke på 'søg i Ritzau Scanpix', hvorefter de bliver sendt videre til fotoarkivet. Eleven kan trykke på 'Send foto til Newsdesk' ved at holde musen over det valgte billede.

Ritzau Scanpix tilgås igennem Newsdesk, ved siden af den knap, hvor man kan uploade sine egne billeder.

Når billeder hentes igennem Ritzau Scanpix, sendes fotokrediteringen automatisk med over i Newsdesk. Fotokrediteringen skal beholdes, men billedteksten må altid ændres.

Inspiration til fotodatabaser

Der findes mange gratis fotodatabaser, hvor der frit kan hentes billeder fra. Bruger man billeder fra de gratis hjemmesider, skal hjemmesidenavnet blot angives som billedets fotokreditering.

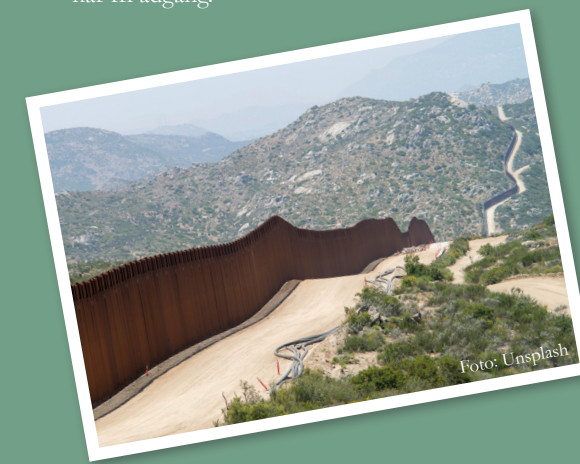
- Stocksnap.io.
- Reshot.com
- Pixabay.com

- Negativespace.com
- Burst.shopify.com
- Unsplash.com

Tip: Søg på engelsk og prøv forskellige ord.

Husk altid

- Korrekt fotokreditering er navnet på fotografen, for eksempel: "Jens Jensen".
- Fotos fra nettet er i udgangspunktet ulovlige at bruge. Medmindre de er hentet fra en gratis stockfotohjemmeside, eller der er givet eksplicit tilladelse fra fotografen.
- Et foto må aldrig krediteres hjemmesidenavne som for eksempel: 'Google'. Der er altid en fotograf til et foto. Man skal have tilladelse til at anvende billeder fra databaser, hvor man ikke har fri adgang.

GRÆNSER INTRODUKTION

Grænser er noget stort og noget småt. Noget alle har, noget nogen deler og noget, der også er helt personligt. Grænser kan overskrides og udvides, og de kan være fysiske og mentale. Man kan både begrænse og afgrænse. Grænser er en indikation på, hvornår noget bliver til noget andet. Grænser kan nogle gange mærkes i øjeblikket og andre gange først på bagkant. Grænser kan forbigås, og grænser kan respekteres. De kan være konkrete og abstrakte. De kan være synlige og usynlige. Du kan være lige på grænsen, over grænsen eller langt fra grænsen. Et lille ord på fem bogstaver, som rummer mange fortolkninger og følelser.

Grænser har en betydning for, hvem vi er, hvad vi kan, gør og må. I løbet af livet er der et utal af grænser – grænsen mellem barn og ung, ung og voksen, studerende og arbejdende.

Grænser defineres af mennesker, for mennesker og mellem mennesker. Ord sætter rammerne for, hvordan vi anser verden – enten bevidst eller ubevidst. Siger man målvogter i stedet for målmand, rengøringskone i stedet for rengøringspersonale eller bruger vendinger som ”en rigtig dreng græder ikke,” viser det noget om, hvilke kategorier vi inddeler verden i, og

hvilket menneskesyn vi har. Retorik er med til at skabe grænser, afgrænse og udfordre – Hvad mener vi? Hvordan ser vi på andre og os selv? Hvilke muligheder og begrænsninger har vi?

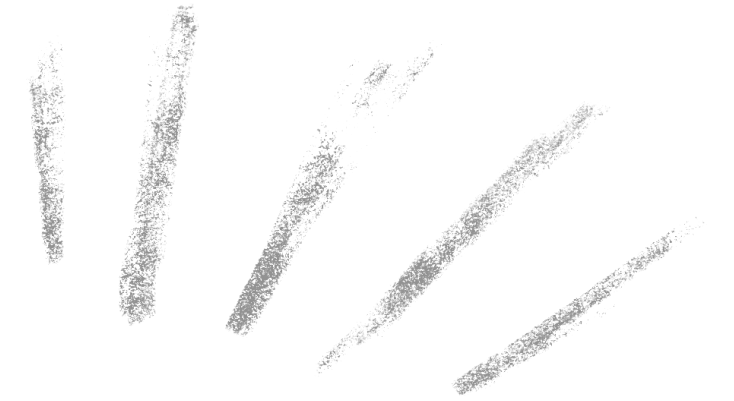
Når vi i samfundet nedfælder landets love, formulerer vi samtidigt et fælles sæt af grænser. Gennem politisk flertal sættes grænsen for, hvad man må og ikke må. De grænser, vi i fællesskab formulerer, har betydning for hele vores liv fra vugge til grav. Der er fastsatte grænser for i hvilken uge af en graviditet, man kan få foretaget en abort, en grænse som blev rykket i foråret 2024, der er grænser for, hvilke navne vi kan hedde, og der er grænser for hvordan vi må forlade livet, hvis vi ikke længere synes, det er værdigt for os.

Lovgivningen er dog ikke kun til for at begrænse, men også for at sikre, at alle har mulighed for at modtage hjælp og beskyttelse. FN's børnekonvention sætter grænser, der skal sikre, at børn i hele verden bliver behandlet ordentligt. Her bliver det blandt andet fastslået, at alle børn og unge har ret til at være dem selv, uanset hvem de er, og at de har ret til at ytre sig og blive hørt. Alle børn og unge har ret til at overleve og udvikle sig, de har ret

til beskyttelse mod vold, misbrug, udnyttelse og diskrimination, og de har ret til fritid og til medbestemmelse.

Når børn og unge kender deres rettigheder, har de lettere ved at insistere på, at de bliver overholdt. De har bedre forudsætninger for at sætte grænser, respektere andres og søge hjælp, hvis det er nødvendigt. Rettigheder og grænser går med andre ord hånd i hånd.

Dette læremateriale fokuserer på fire undertemaer, som på forskellig vis er forbundet med overemnet: 'grænser'. Håbet med dette læremateriale er, at det kan understøtte og inspirere til spændende refleksioner og samtaler med eleverne om grænser. Det er op til eleverne selv at finde ud af, hvad der særligt optager dem - både i klassesamtalerne og i arbejdet med artiklerne. Det er med andre ord elevernes perspektiver, tanker og interesser, som skal have plads i artiklerne.

Personlige grænser

Vi har hver især personlige grænser. Vores personlige grænser er dog ikke statiske – de kan være både person- og kontekstafhængige. Vi kan opleve, at vores personlige grænser bliver overskredet af andre – for eksempel kan andre overskride vores intimsfære - men vi kan også overskride vores egne grænser. Vores reaktion og følelser i forbindelse med, at vores grænser er blevet overtrådt, kan være lige så forskellige som os hver især. For nogen kan det komme til udtryk som vrede, for andre tristhed, nogen går med det selv, måske fordi man føler skam, mens andre konfronterer den eller de personer, som har overtrådt ens grænser. Nogle gør det med det samme og andre først efter lang tid. Årsagerne til, at man kan føle, at ens egne personlige grænser er overtrådt, kan være mange.

Grænser for fællesskaber

Vi kan lave grænser for et fællesskab, og vi kan pludselig opleve at stå uden for et fællesskab. Hvem er "inde", hvem er "ude" og hvorfor? Der kan opstå mobning, hvor man bliver holdt udenfor, hvis ikke man følger de uskrevne regler. Det vil være forskelligt fra ét fællesskab til et andet, hvad de uskrevne regler er – og dermed hvem, der risikerer pludselig at stå udenfor. Fællesskaber kan opstå alle steder, i skolen, til fritidsaktiviteter, i ungdomsklubben, på arbejdspladsen, og på sociale medier, og der kan være utallige grunde til at de opstår – religion, politik, holdninger, kunstneriske udtryksformer, kropslige udtryksformer. Fællesnavnene for fællesskaber er netop at have noget til fælles, at være en del af noget og blive spejlet af andre. Men der er også grænser mellem trygge og utrygge fællesskaber – de trygge bygger mennesker op, og de utrygge gør det modsatte. Alligevel kan de utrygge fællesskaber føles gode, fordi man føler sig set, og fordi man har en plads. Men de kan også blive en vej til kriminelle løbebaner, selvdestruktiv adfærd og nedbrydelse af sig selv og andre. Så hvor går grænsen mellem det trygge og det utrygge fællesskab?

Landegrænser

Vi kan krydse landegrænser. Nogen rejser fra ét land til et andet for at opleve verden. Ferier er forbundet med forventning, glæde og et afbræk fra hverdagens trummerum. Det kan endda også være en del af en bucketliste at besøge så mange lande som muligt, og dele sine eventyr på sociale medier. For andre er det ikke en mulighed at komme på ferie, hvis deres forældre er økonomisk begrænsede. Andre krydser landegrænser af nød - eksempelvis på grund af krig, konflikt eller naturkatastrofer. Det er forbundet med fare, frygt og bekymring, og det sker ofte tvunget og uforberedt i nattens mulm og mørke. For første gang nogensinde er mere end 100 millioner mennesker på flugt verden over, enten som internt fordrevne eller på tværs af landegrænser¹. Ifølge UNHCR er der på verdensplan 43,3 millioner børn på flugt². Mennesker på flugt krydser landegrænser, fordi de ikke har andre muligheder, nogen krydser én, og andre krydser mange. Flugt giver anledning til mange tanker og følelser. Hvad skal der ske? Er det her, jeg skal være? Hvordan kommer jeg videre? Er jeg i sikkerhed nu? Hvor længe kan jeg blive her? Hvordan og hvornår kan jeg komme tilbage? 'At rejse er at leve' eller 'at rejse for at overleve'?

Digitale grænser

Vi lever i en verden, hvor grænserne for, hvad der kan lade sig gøre digitalt rykkes hele tiden. Hvad der virkede umuligt for blot få år siden, er det pludselig ikke længere. Mulighederne er uendelige, og de teknologiske fremskridt kan gøre mange ting nemmere³. Samtidig oplever flere og flere grænseoverskridende adfærd på nettet, og desværre oplever flere børn og unge også at blive udsat for digitale krænkelse.

I Red Barnets SletDet Rådgivning fortæller et stigende antal børn og unge om afpresning og ufrivillig deling af private billeder eller videoer. I medier og den offentlige debat er der fyldt med sager om lækkede nøgenbilleder, voldsom hadtale eller såkaldte 'deepfakes'. Vi voksne, kan godt have tendens til at lave et klart skel mellem den fysiske og den digitale verden. Eksempelvis hører vi ofte politikere tale om mindre skærmtid, og det kan der være god grund til. Men for de unge er den digitale og den analoge verden smeltet sammen – på godt og ondt. Mange sociale interaktioner foregår i lige så høj grad online som offline, og det, der foregår på skærmen, bliver en del af den analoge verden og omvendt. Man kan altså ikke bare "slukke" for konflikter eller fællesskaber online.

1) <https://help.drc.ngo/da/sadan-arbejder-vi/livet-som-flygtning/hvor-mange-flygtninge-er-der-i-verden/>

2) <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>

3) "Børn & unges oplevelser med digitale krænkelse", Rambøll for Red Barnet, 2021

1 DEFINITIONEN PÅ ET BARN	2 MAN MÅ IKKE DISKRIMINERE	3 DET BEDSTE FOR BARNET	4 GØR RETTIGHEDER TIL VIRKELIGHED	5 FAMILIEN SKAL VEJLEDE I TAKT MED BØRNS UDVIKLING	6 LIV, OVERLEVELSE OG UDVIKLING	7 NAVN OG NATIONALITET
8 IDENTITET	9 HOLD FAMILIER SAMMEN	10 KONTAKT MED FORÆLDRE PÅ TVÆRS AF LANDE	11 BESKYTTELSE MOD KIDNAPNING	12 RESPEKT FOR BØRNS MENING	13 DELING AF VIDEN	14 TANKE- OG RELIGIØSFRIHED
15 OPRETTE ELLER DELTAGE I KLUBBER	16 BESKYTTELSE AF PRIVATLIV	17 ADGANG TIL INFORMATION	18 FORÆLDRENES ANSVAR	19 BESKYTTELSE MOD VOLD	20 BØRN UDEN FAMILIER	21 ADOPTERERE BØRN
22 BØRN PÅ FLUGT	23 BØRN MED HANDICAP	24 SUNDHED, VAND, MAD OG MILJØ	25 ANBRAGTE BØRNS SAGER SKAL REVURDERES	26 SOCIAL OG ØKONOMISK HJÆLP	27 MAD, TØJ, ET SIKKERT HJEM	28 ADGANG TIL UDDANNELSE
29 FORMÅL MED UDDANNELSE	30 KULTUR, SPROG OG RELIGION	31 HVILE, LEG, KULTUR, KUNST	32 BESKYTTELSE MOD SKADELIGT ARBEJDE	33 BESKYTTELSE MOD FARLIGE STOFFER	34 BESKYTTELSE MOD SEKSUELLE OVERGREB	35 BEKÆMPELSE AF SALG AF OG HANDEL MED BØRN
36 BESKYTTELSE MOD UDNYTTELSE	37 BØRN I FÆNGSEL	38 BESKYTTELSE UNDER KRIG	39 PLEJE, BEHANDLING OG HJÆLP TIL AT KOMME HJEM IGEN	40 BØRN DER BRYDER LOVEN	41 DEN BEDSTE LOV FOR BØRN GÆLDER	42 ALLE SKAL KENDE BØRNS RETTIGHEDER
43-54 SÅDAN VIRKER KONVENTIONEN						
<h1>BØRNS RETTIGHEDER</h1> <h2>FN'S KONVENTION OM BARNETS RETTIGHEDER</h2>						

RED BARNET ANBEFALER

- Red Barnet anbefaler, at klasserne løbende arbejder med grænser og rettigheder, ikke kun i forbindelse med Mediekonkurrencen.
- At I forholder jer til skolens beredskabsplan og sammen snakker om, hvordan I vil gribe det an, hvis en elev fortæller, at de har været udsat for vold eller anden krænkende handling enten derhjemme eller i skolen. Eller hvis I undervejs i forløbet bliver bekymrede for en eller flere elevers trivsel, fordi I får mistanke om, at de bliver udsat for vold eller seksuelle overgreb hjemme.
- I arbejdet med grænser, kan der være elever, som bliver påvirket af den ene eller anden årsag. Vær derfor opmærksom på eleverne og deres reaktioner også i den efterfølgende tid, da reaktioner godt kan komme på et senere tidspunkt.
- Stærke Sammen er et undervisningsmateriale, som dækker fra dagtilbud til udskoling. I Stærke Sammen arbejder børn og unge både med grænser og rettigheder. Man får også konkrete handlemuligheder i forhold til vold og overgreb i nære relationer, både i hjemmet og børn og unge i mellem. Kendskab til græn-

ser og rettigheder går hånd i hånd, og derfor er det vigtigt, at børn får kendskab til begge. Når den ene overholdes eller overskrides, gør den anden det nemlig også.

- Red Barnets SletDet Rådgivningen er specialiseret, fortrolig og gratis rådgivning om digitale krænkelse. SletDet Rådgivningen er åben i alle hverdage og hjælper børn og unge under 18 år såvel som forældre, fagpersoner og pårørende med at håndtere digitale krænkelse. Læs mere om SletDet Rådgivningen på sletdet.redbarnet.dk. Du kan også kigge nærmere på vores side til fagpersoner på sletdet.redbarnet.dk/voksne.
- Red Barnets Børnebarometer er et dialog- og måleredskab, der kan bringe børn og unges stemmer aktivt i spil og skabe en nuanceret og konstruktiv dialog i klassen. Se Børnebarometeret på redbarnet.dk/boernebarometeret
- Find alle Red Barnets undervisningsmaterialer, forløb og information på: skole.redbarnet.dk

PERSONLIGE GRÆNSER

Det er i interaktionen med andre, at vi mærker og lærer vores egne grænser at kende. Læring sker i sociale relationer, og det er vigtigt, at blive opmærksom på egne og andres grænser, helt fra man er lille. I de unge år lærer barnet, at det ikke er værd at høre efter, hvis det oplever, at dets grænser ikke bliver respekteret. Det kan være, at man bliver bedt om at kramme alle til en familiebegivenhed, selvom man ikke har lyst. Det er en læring, man tager med sig i sit ungdomsliv og voksenliv, og når man har oplevet, at ens grænser er blevet overtrådt, og ingen handlede eller respekterede ens nej, kan det blive sværere at holde ved sit nej og sige fra over for grænseoverskridende adfærd fremadrettet. 'Arbejdet' sker altså ikke kun, når man er lille, men er et livslangt projekt. Alle grænser har en kontekst, og alle grænser er personafhængige - derfor findes der ikke nogen facitliste.

Arbejdet med grænser skal ske i alle arenaer, for det er altid relevant og vigtigt at være bevidst om både egne og andres grænser. Men hvis ikke barnet har et sprog, der kan beskrive grænserne, eller viden om, at det har rettigheder, der skal beskytte og passe på det, så ved barnet heller ikke, at det har ret til at sige fra.

Grænser og rettigheder går hånd i hånd. Børn har ret til at kende deres rettigheder, og på den måde kan de nemmere passe på deres grænser. Når børn er bevidste om og kender deres egne grænser, kan de også bedre aflæse og respektere andres. Grænser er personlige, og derfor er det vigtigt, at børn får viden om, og dermed handlemuligheder, til hvis eller når de oplever, at deres grænser er blevet overtrådt.

Billede: Unicef

REGERINGEN SKAL GØRE ALT, HVAD DE KAN, FOR AT SIKRE, AT ALLE BØRN I LANDET NYDER GODT AF ALLE RETTIGHEDERNE I DEN HER KONVENTION.

REGERINGEN SKAL BESKYTTE BØRN MOD VOLD, OVERGREB OG OMSORGSVIGT BEGÅET AF MENNESKER, DER HAR MED BØRNE AT GØRE.

Hvordan føles det, når grænser overtrædes?

Der er ikke et entydigt svar på, hvordan det føles, hvis ens grænser bliver overtrådt. Og samtidigt er der heller ikke et entydigt svar på, hvordan det føles, at overtråde andres grænser. Nogen bliver kede af det, nogen bliver vrede, nogen får en klump i maven, nogen bliver flove og nogen føler sig forkerte. Nogen kan være bange for, om det kan påvirke pladsen i fællesskabet. En fællesnævner er dog, at det ikke er rare og positive følelser.

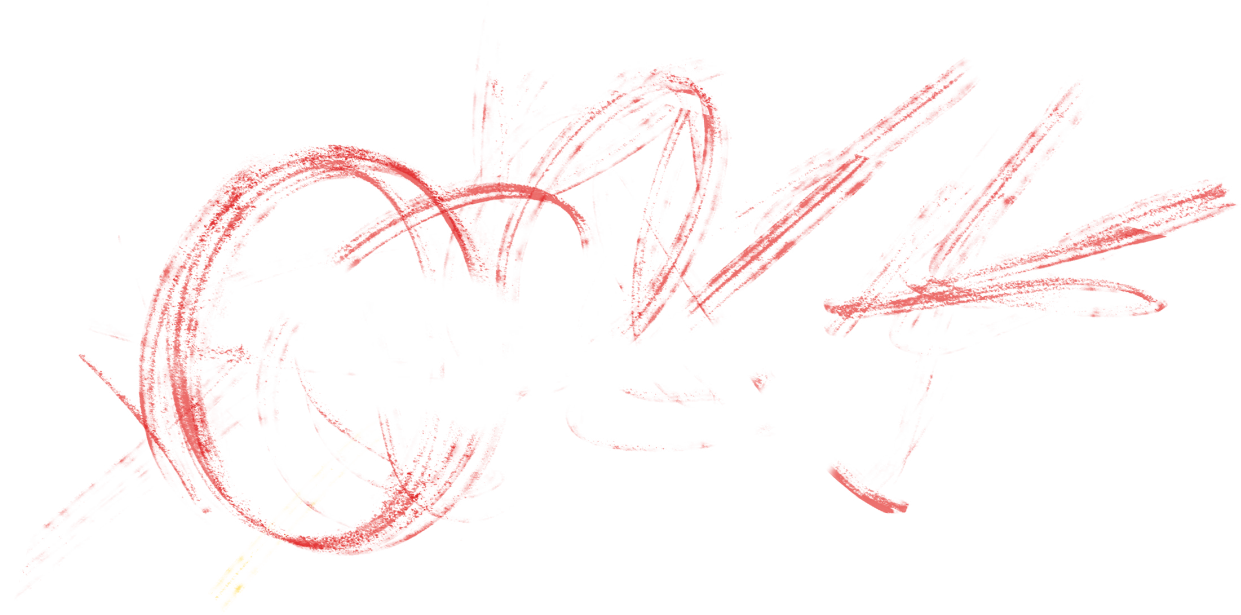
At sige fra, når ens grænser bliver overtrådt, handler i første omgang om at mærke, at der er sket noget, man ikke bryder sig om. Nogen siger stop med det samme, mens andre ikke får sagt fra i øjeblikket. Det er vigtigt at huske, at selvom man ikke siger stop i situationen, er det ikke det samme som, at man har givet lov. For nogen kræver det lang tid at bearbejde en oplevelse, hvor ens grænser er blevet overtrådt, hvilket kan betyde, at man først snakker om oplevelsen flere år senere.

Grænser rykker sig selvfølgelig over tid og er både kontekst- og personafhængigt. Hvis ens grænser bliver kontinuerligt overtrådt, kan det

have store konsekvenser for ens selvværd og selvtillid. Når grænser ikke bliver respekteret og anerkendt, kan det på sigt være så ødelæggende, at man ikke kan mærke sig selv og sine egne grænser. Det unormale kan uheldigvis blive det nye normale.

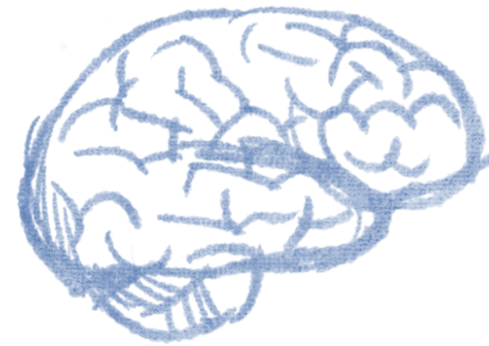
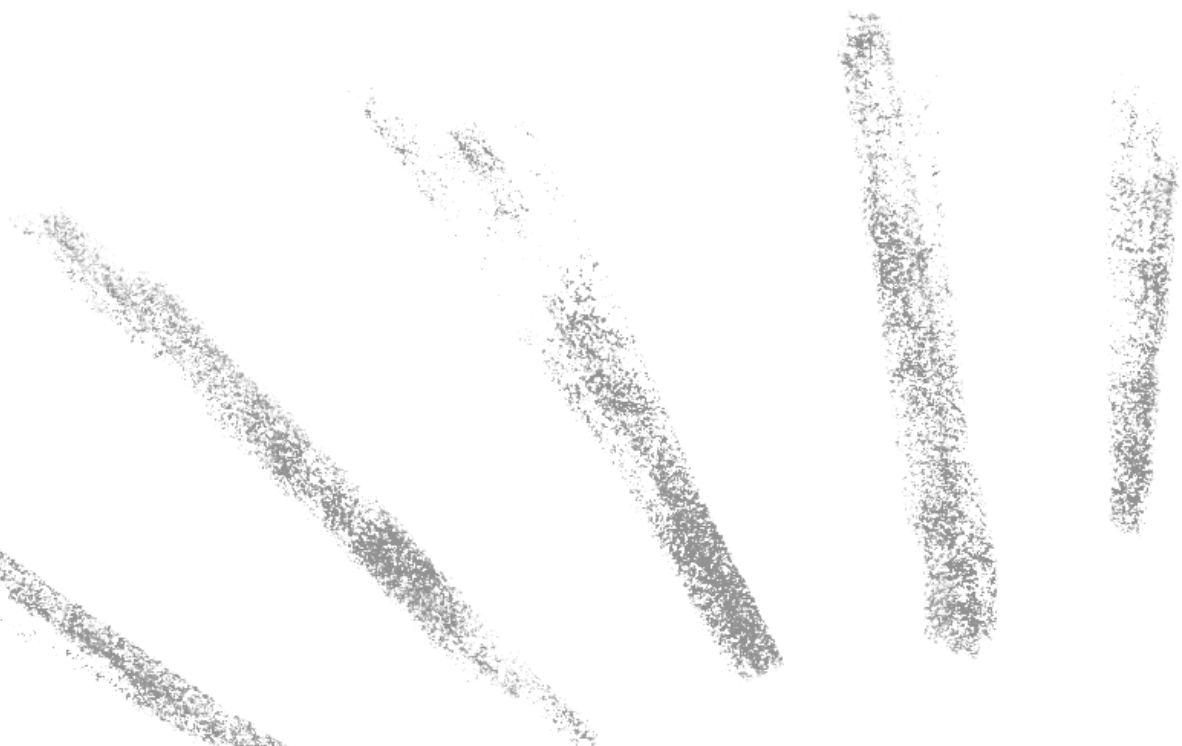
En undersøgelse af Børns Vilkår fra 2022 estimerer, at omkring 22 procent af børn i 8. klasse har været udsat for fysisk vold i hjemmet det seneste år. Det svarer til, at der i en 8. klasse med 28 elever i gennemsnit sidder omkring 6 børn, der har været udsat for fysisk vold i hjemmet i løb af det seneste år.⁴

Mod

Når vi som voksne bliver betroet af en ung, der har oplevet grænseoverskridende adfærd, kan vi godt komme til – i en god og ikke mindst anerkendende hensigt – at sige: 'Hvor er det modigt, at du fortæller, hvad der er sket'. Ofte vil personen dog føle sig alt andet end modig. Mange vil nærmere føle skyld, skam, ubehag, frygten for konsekvenser og for fremtiden. Derfor arbejder Red Barnet ikke med begrebet "mod" i sager om grænseoverskridende adfærd. At være bevidst om sine grænser og italesætte, hvornår de bliver overtrådt, handler om at blive opmærksom på, at det, man har været udsat for, er forkert.

Psykisk vold

Psykisk vold opstår, hvis man eksempelvis dagligt bliver udsat for voldsom skældud, hvis man bliver kontrolleret og altid skal fortælle, hvor man er, og hvem du er sammen med.

Det kan også være hvis man bliver udsat for vedvarende kritik eller nedladende udtalelser, hvis man bliver omtalt som en, der ikke er noget værd, eller hvis man bliver ydmyget, ignoreret eller latterliggjort. Men det kan også være noget, ikke er rettet direkte mod en, eksempelvis at man ofte bliver bedt om at tage stilling i ens forældres konflikter, eller hvis man oplever, at ens forældre konstant taler dårligt om hinanden.

Psykisk vold kan også være at blive truet med at blive straffet eller forladt, at blive forhindret i at have kontakt med vigtige personer i ens liv, eller at overvære vold mod andre i familien.

Det kan være lige så slemt for et barn eller en ung at blive udsat for psykisk vold i hjemmet som at blive udsat for fysiske overgreb. Psykisk vold blev først strafbart 1. april 2019.

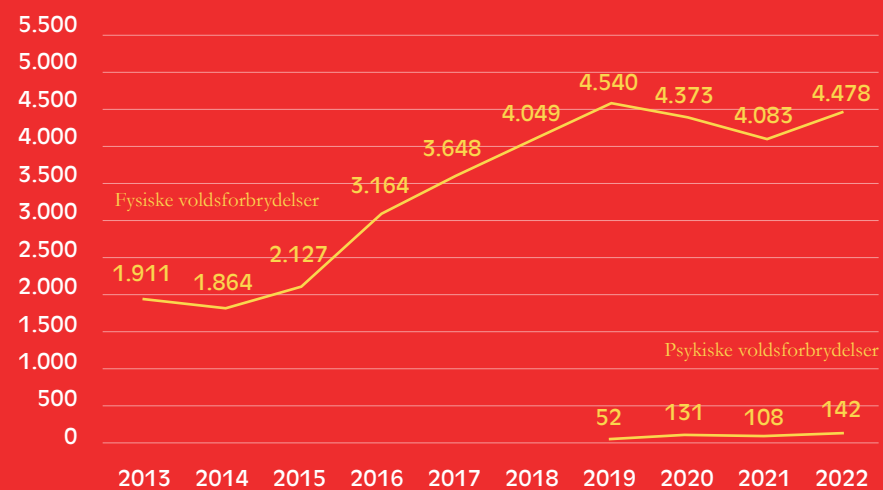
Fysisk vold

Fysisk vold kan være at blive spyttet på, slået, skubbet, revet eller flået i, at blive rusket, nevet, sparket eller holdt fast. Det kan også være kvælertag eller brænding med cigaretter.

Antal børn (0-17 år), som ofre for en eller flere anmeldte fysiske eller psykiske voldsforbrydelser, 2013-2022

”Vold mod børn i Danmark”, Børns Vilkår, 2022

At rykke ved egne grænser

Nogle gange ved man på forhånd, at en bestemt situation vil få en til at mærke sine egne grænser, eksempelvis hvis man lider af højdeskræk og skal på tur med skolen op i Rundetårn. Og allerede inden du træder ind i Rundetårn, kan du mærke angst, frygt, adrenalin eller spænding i kroppen.

Om man får hjælp til at håndtere situationer, hvor man mærker sine grænser, eller om man bevidst vælger at udfordre sig selv, ved eksempelvis at skydive fra et fly eller bungeejumpe ud fra en kran, kan grænser rykkes. Grænser er dermed aldrig statiske, men det er med til at definere en som person, når man lærer, hvor sine grænser går.

Det er godt at kende til og kunne mærke sine egne grænser. Grænserne beskytter os for farer, men nogle gange får man opbygget så mange grænser, at man overbeskytter sig selv. Det kan ende med, at man afgrænser sig fra mange af livets gælder, og det kan ligefrem være hæmmende eller endda invaliderende. Derfor kan det også i nogle tilfælde være sundt at udfordre sine grænser, og arbejde med at få dem nedbrudt – og

det kan være nødvendigt at få professionel hjælp til det.

Andelen af børn og unge med forskellige psykiske lidelser er stigende^{5,6}. Det kan skyldes stress, angst, depression, OCD, spiseforstyrrelse med mere. Men det kan også komme af presset fra omverden om at klare sig godt i skolen, være uddannelsesparat og hele tiden skulle præstere. I sidste ende sætter psykiske lidelser grænser for børn og unges deltagelsesmuligheder i eksempelvis sociale sammenhænge og relationer.

5) <https://www.sst.dk/da/Fagperson/Sygdomme-lidelser-og-behandling/Psykiske-lidelser/Boern-og-Unge>

6) <https://psykiatrifonden.dk/viden/temaer/boern-unge-med-psykisk-sygdom/flere-boern-unge-faar-psykisk-lidelse>

At arbejde med grænser

Når man arbejder med grænser, er det vigtigt, at det ikke skal ses som noget, man sætter hak ved og ikke vende tilbage til. Grænser ændrer sig hele tiden, og der er forskellige grænser i forskellige arenaer og sammenhænge. Det er vigtigt, man tør at vende tilbage og have nye snakke med eleverne. På den måde giver man dem de bedste forudsætninger for at være opmærksomme på egne og andres grænser. Det er vigtigt, at eleverne får en forståelse for, at grænseoverskridende adfærd også kan være en kommentar. Afsenderen kan have ment den som drillende eller ironisk, men den kan blive modtaget helt anderledes og dermed være grænseoverskridende for modtageren.

GRÆNSER FOR FÆLLESSKABER

Mennesket har et grundlæggende behov for at høre til et sted og være en del af et fællesskab. Det er nemlig i fællesskabet, vi finder glæde, danner venskaber og nyder livet. Det er samtidig også stedet, hvor vi danner vigtige erfaringer og træner vores sociale kompetencer. Det er i trygge fællesskaber, man øver sig, fejler, udfordrer sig selv og samarbejder. Det er i fællesskaber, man styrker sine ressourcer, sine relationer, sin selvtillid og sit selvværd. Det er i fællesskaber, man oplever følelsen af medborgerskab, og det er her, at langt de fleste oplever at få værdi som menneske.⁷

Social eksklusion

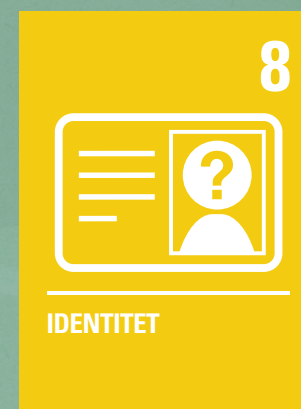
Vi er sociale væsner, og derfor reagerer vi også instinktivt på udsigten til at stå uden for et fællesskab. I mobbeforskning arbejdes der derfor med begrebet 'social eksklusionsangst', som netop beskriver den tilstand, man kan rammes af, når man bliver usikker på sin plads i fællesskabet. Især i de fællesskaber man ikke selv har valgt, som eksempelvis en skoleklasse. Når vi oplever, at et fællesskab ikke er trygt, kan hjernen gå i selvopretholdelsestilstand og udelukkende fokusere på overlevelse. Man kan tænke på det som en stoleleg, hvor alle kæmper for at få en stol, og hvor helt almindelige

og velopdragne elever pludselig giver en albue i siden på en anden for at sikre sig en plads.⁸

Det uformelle fællesskab defineres ved at sætte en ramme for, hvem der ikke er med. Vi-følelsen markeres ved tydelige grænser mod dem eller den, der er uden for vi'et.⁹

I et skrøbeligt fællesskab vil man kunne se mennesker forsøge at lindre den sociale eksklusionsangst ved at indgå alliancer med andre. Fokus bliver på en ubevidst forhandling af, hvem der er 'værdige' til at være en del af fællesskabet, og hvem der pludselig ikke er. Der drages grænser og opbygges et 'os' og et 'dem'. Den eller de personer, der står uden for fællesskabet, vil forsøge at afkode de adgangsgivende 'regler', som pludselig er blevet opsat. I sådanne situationer vil nogle måske overskride deres egne grænser i håb om at få en plads i fællesskabet, og alligevel vil der ikke være nogen garanti for, at grænserne for

BØRN HAR RET TIL AT HAVE DERES EGEN IDENTITET. DET BETYDER, AT MYNDIGHEDERNE SKAL REGISTRERE, HVEM ET BARN ER, INKLUSIVE BARNETS NAVN, NATIONALITET OG FAMILIE. INGEN KAN TAGE NATIONALITETEN FRA BØRN. HVIS DET ALLIGEVEL SKER, SKAL REGERINGEN HJÆLPE BØRN MED HURTIGT AT FÅ DERES IDENTITET TILBAGE.

BØRN HAR RET TIL AT DELE DERES VIDEN, TANKER OG FØLELSER MED ANDRE VED AT TALE, TEGNE, SKRIVE ELLER VÆRE KREATIV PÅ ANDRE MÅDER, MED MINDRE DET SKADER ANDRE MENNESKER.

BØRN HAR RET TIL AT VÆLGE DERES EGEN MÅDE AT TÆNKE PÅ, DERES EGNE MENINGER OG RELIGION, MEN DET MÅ IKKE FORHINDRE ANDRE MENNESKER I AT FÅ OPFYLDT DERES RETTIGHEDER. FORÆLDRE KAN VEJLEDE BØRN, SÅ DE LÆRER AT BRUGE DEN HER RETTIGHED PÅ EN GOD MÅDE, EFTERHÅNDEN SOM BØRNENE BLIVER ÆLDRE.

Billede: Unicef

7) "Bryd Barrieren", Red Barnet, 2020, side 1

8) "Alle Sammen", Red Barnet, 2019, side 34

9) "Mobning – viden og værktøjer for fagfolk", Rabøl et. al., 2017

adgang ikke rykker sig igen, så ens deltagelsesmuligheder bliver sværere og sværere.

Forhandlingerne kan desuden munde ud i foragtproduktion over for dem, der vurderes uværdige for fællesskabet. Foragtproduktion er bagtaleriet, sarkasmen, de nedværdigende bemærkninger og det hårde sprog, der kendetegner et fællesskab, hvor alle vogter på hinanden. Det kan være helt tilfældigt, hvem der rammes. Det, de 'uværdige' har til fælles, er, at de på den ene eller anden måde adskiller sig fra det, der i den konkrete kontekst vurderes som normen. Det kan være alt fra (køns) identitet, fysiske eller psykiske sygdomme,

(manglende) sprog, religiøst tilhørsforhold, fritidsinteresser, eller den forkerte påklædning, som pludselig bliver afgørende for, om man er 'inde' eller 'ude'. Jo mere utrygt fællesskabet føler sig, jo snævrere bliver normerne defineret.

En skoleklasse kan være et eksempel på et fællesskab, som i højere eller mindre grad kan være præget af tryghed eller fraværet af tryghed. Red Barnets Børnebarometer er et dialog- og måleredskab, der kan bringe børn og unges stemmer aktivt i spil og skabe en nuanceret og konstruktiv dialog i klassen. I marts 2024 blev den seneste barometermåling lavet

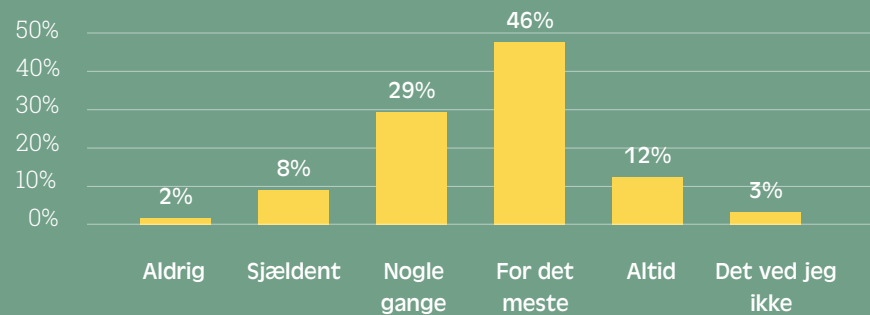
blandt 2.646 elever på henholdsvis mellemtrin og i udskoling. Målingen viser blandt andet, at 10 procent af de adspurgte elever oplevede, at der "sjældent" eller "aldrig" var et godt sammenhold i deres klasse.

Samme tendens viser sig i Trivselsundersøgelsen fra 2023. Her svarer 9 procent af eleverne i 4.-9. klasse enten "uenig" eller "helt uenig" til udsagnet "andre elever accepterer mig, som jeg er", og omkring 20 pct. af eleverne svarer "for det meste" eller "altid" til spørgsmålet om, hvorvidt de var bange for at blive gjort grin med i skolen.¹¹

Når vi snakker om adgange til fællesskaber og adgange til deltagelsesmuligheder er det vigtigt at pointere, at der er en gruppe af danske børn, der ikke har mulighed for at deltage i fritidslivet, byde ind med spændende ferieoplevelser eller gå i nyt og moderne tøj. Det kan der være flere grunde til, en af dem er, at forældrene er økonomisk begrænsede.

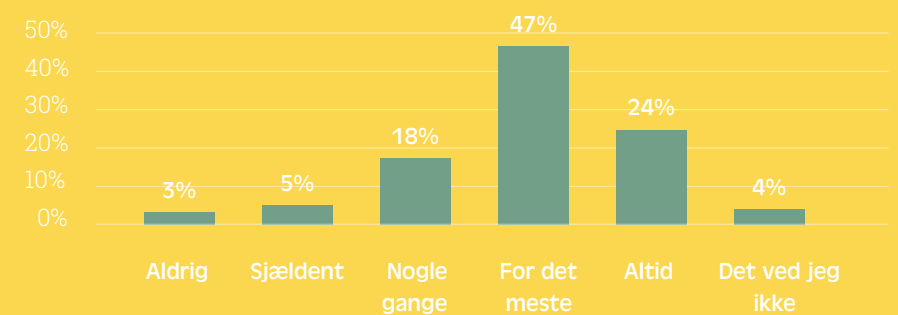
Synes du, at der er et godt sammenhold i klassen?

Kilde: Red Barnets Børnebarometer

Føler du, at du kan være dig selv, når du er i skole?

Kilde: Red Barnets Børnebarometer

Et spørgsmål om tolerance

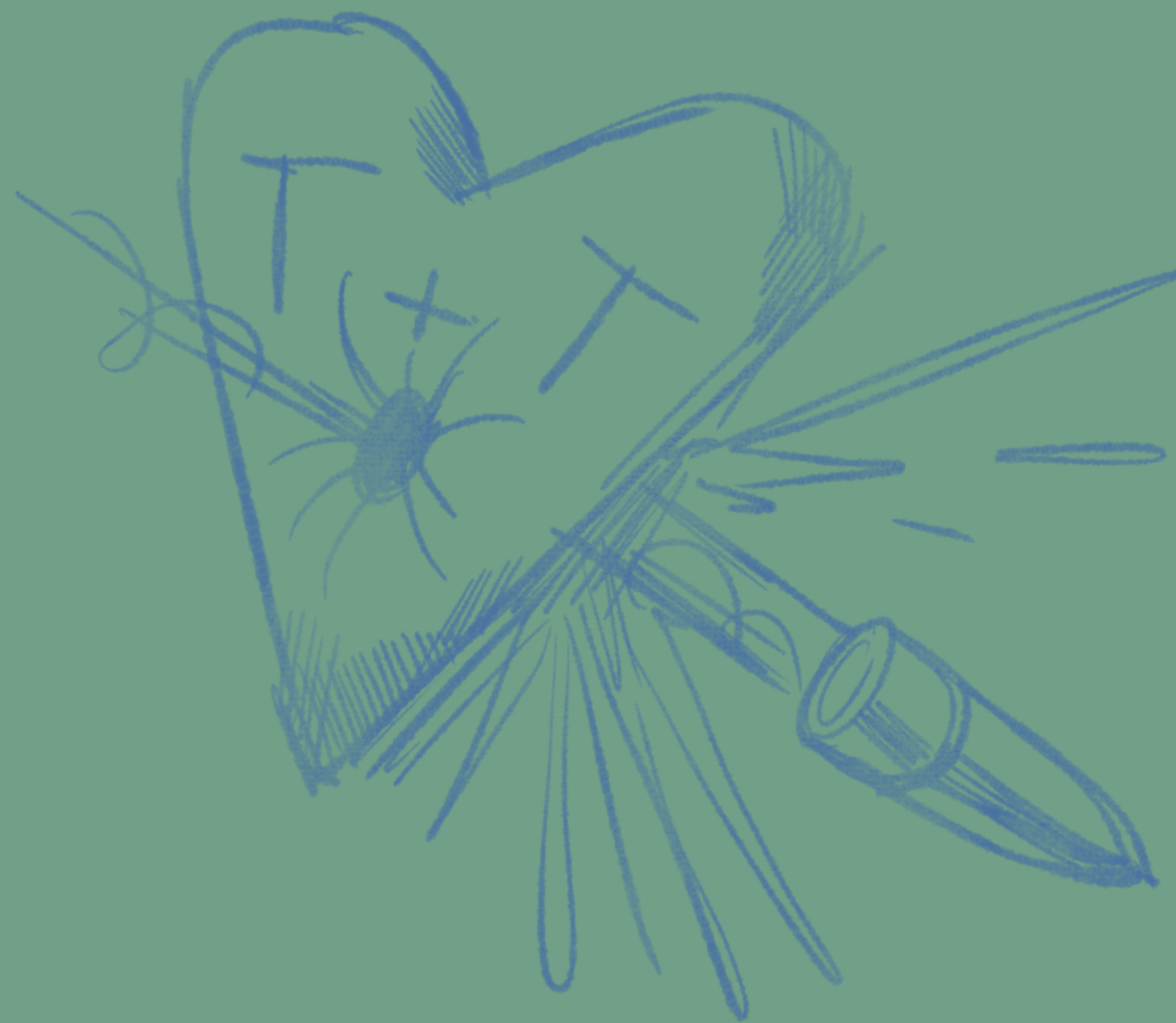
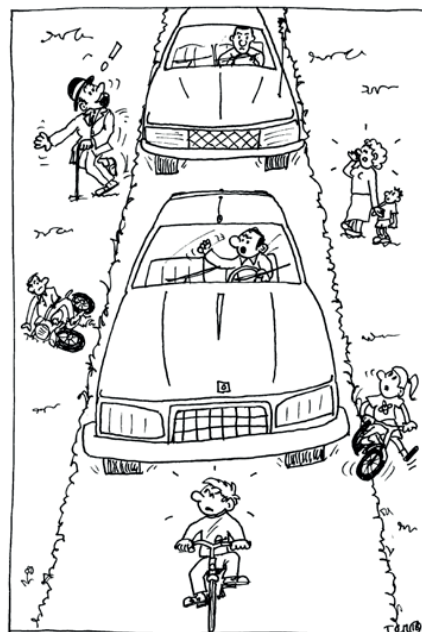
Tolerance er et af de vigtigste elementer i trygge fællesskaber, og et tolerant fællesskab er også kernen i forebyggelse af mobning. Tolerance handler om at se og acceptere forskelligheder og behandle hinanden som ligeværdige i en gruppe.

Det handler om at invitere hinandens forskelligheder ind i fællesskabet og se styrken i dem, vi hver især er. Det er desuden også en retting at have lov til at være den, man er, så længe man ikke krænker andres ret til at være dem, de er.

Illustrationen med den brede vej og de mange køretøjer symboliserer en kultur med høj tolerance, hvor der er plads til forskellighed og til at være lige den, man er.

Illustrationen med den smalle sti er modsat. Her er der specifikke normer for, hvordan man skal være og opføre sig. I en sådan kultur præget af lav tolerance kan man nemt falde ved siden af og føle sig uden for fællesskabet.

Når fællesskabet ikke er trygt, er der større risiko for grænseoverskridende adfærd gruppen i mellem.¹¹

LANDEGRÆNSER

Det er ikke bare givet, hvor grænsen mellem lande går. Historisk har naturlige fænomener været en afgørende faktor for, hvor lande afgrænser deres territorium. En bjergkæde, en flod, eller et stort hav begrænser menneskers bevægelighed. Naturkatastrofer kan ødelægge eksisterende områder, og dermed kræve en gentænkning af de eksisterende grænser mellem områder og mennesker.

Det er dog langt fra altid, at naturen giver oplagte grænsedragninger. I disse tilfælde er det op til forhandling, hvor parter fra to lande skal blive enige, og her opstår nemt interessekonflikter.

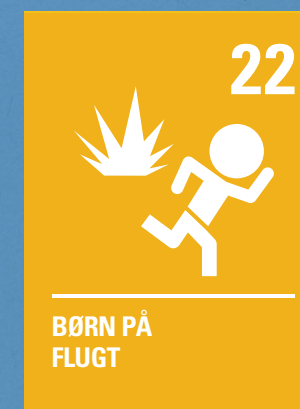
Historisk har grænserne flyttet sig, eksempelvis har grænsen mellem Danmark og Tyskland været ændret flere gange. Nogle lande finder frem til deres grænser i fællesskab, mens andre ikke kan enes. Konflikter om, hvor grænser skal være, kan ende i krige. At få ens eget land er en kompliceret affære, og når et nyt land skal opstå, er det op til verdens andre lande at bestemme om det nye land skal anerkendes som et "rigtigt land". Også selvom store dele af befolkningen i et område selv ønsker selvstændighed, som for eksempel i Catalonien,

Skotland og Kurdistan. Det er derfor ikke helt stort/hvidt om et land er et land, og der findes stadig mange "lande", der på trods af flere års eksistens stadig ikke er internationalt anerkendt.

Fakta

Fem ikke-ankendte stater:
Kosovo, Somaliland, Taiwan,
Palæstina og Nordcypren.¹²

Billede: Unicef

NOGLE GANGE FLYGTER BØRN TIL ET ANDET LAND, HVIS DET IKKE ER SIKKERT AT BLIVE I DERES EGET LAND. I DET NYE LAND SKAL BØRNENE HAVE HJÆLP OG BESKYTTELSE OG SAMME RETTIGHEDER SOM BØRN, DER ER FØDT I DET NYE LAND.

På flugt

Nogle gange flygter børn og unge til et andet land, hvis det ikke er sikkert at blive i deres eget. I det nye land skal de have hjælp, beskyttelse og samme rettigheder som de indfødte børn og unge.

I 2022 var antallet af mennesker på flugt estimeret til 108 millioner. Det svarer til mere end en procent af verdens befolkning.¹³ Der er mange faktorer, der har betydning for, hvilket land man ender i, eksempelvis økonomi, rejserute eller internationale forordninger. At være nødsaget til at flygte er en voldsom og livsændrende oplevelse. Uanset om man ender som intern fordreven, i en flygtningelejr i nærområdet, eller et land langt væk – og uanset hvordan man kommer dertil.

Nedenstående diagram og graf viser udviklingen i hvor mange mennesker på verdensplan, som er på flugt i perioden 2012-2022. I 2012 var der under 40 millioner mennesker på flugt og i 2022 mere end 108 millioner – en stigning på næsten 70 millioner på 10 år. Illustrationen med menneskerne viser fordelingen af de cirka 108 millioner mennesker på flugt i 2022. Her kan man se, at størstedelen af alle

verdens flygtninge er internt fordrevne – det betyder, at de er drevet på flugt fra deres eget hjem, men stadig befinder sig indenfor deres lands grænser.

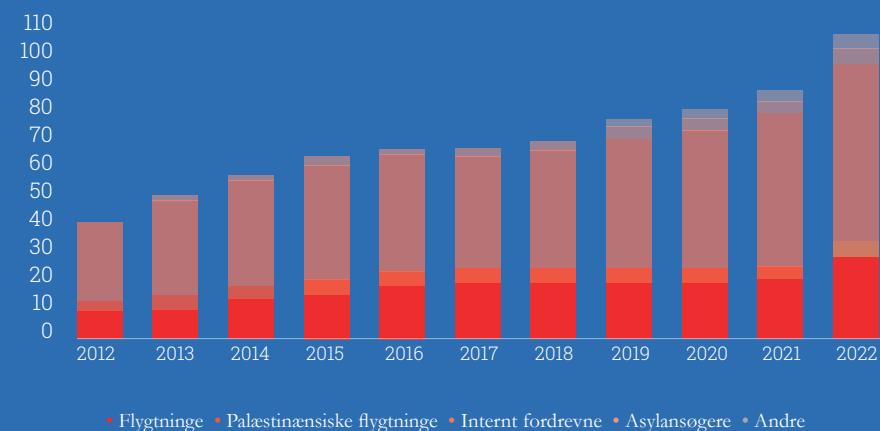
Fakta

Politisk opsætter man også grænser internt i et land, hvor der kan gælde en særlig lovgivning for bestemte grupper eller områder. Det ses eksempelvis med visitationszoner og ghettolisterne i Danmark, hvor der gælder skærpede regler.

I FN's erklæring om menneskerettigheder er det fastsat, at alle mennesker skal have lige adgang til sundhedsydelser. Men din bopæl er afgørende for, hvor hurtigt en ambulance kan komme til dig, hvor langt der er til sygehuset, eller om du har en praktiserende læge i din omegn. Derfor diskuteres det politisk om differencerede regler for sundvæsnet kan sikre, at borgere i landdistrikterne har samme adgang til sundhed som borgere i bydistrikterne.

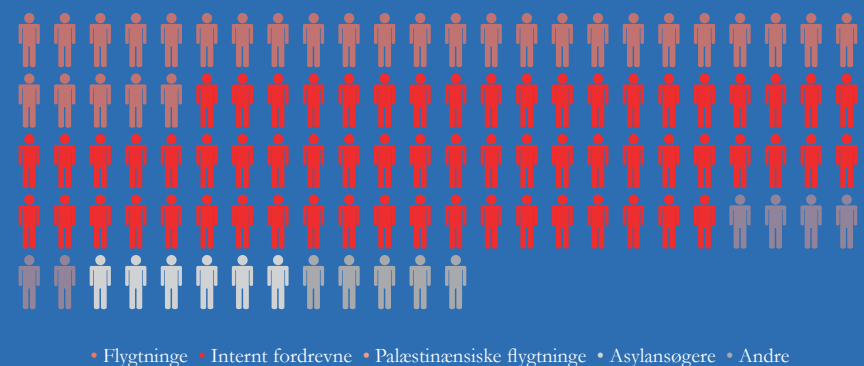
Mennesker på flugt på verdensplan

Kilde: <https://help.drc.ngo/da/sadan-arbejder-vi/livet-som-flygtning/hvor-mange-flygtninge-er-der-i-verden/>

Flygtninge og fordrevne i 2022

Kilde: <https://help.drc.ngo/da/sadan-arbejder-vi/livet-som-flygtning/hvor-mange-flygtninge-er-der-i-verden/>

Hvert ikon symboliserer 1 million mennesker

Når børn og deres familier bliver nødt til at flygte, kommer de ofte ud på en både farlig og risikofyldt rejse, som efterlader ar på sjælen. De har forladt en hjemby, deres skole og hele deres liv. Væk fra deres venner, væk fra den hverdag, de kender til, væk fra deres kilde til mad og vand – ud i uvisheden. Det er ekstremt farligt at flygte og mange mennesker gør ting, som de aldrig havde forestillet sig, at de ville gøre. Nogen gemmer sig i containere, eller lægger sig ovenpå reservedækkene på lastbiler ved færgেovergange i håbet om at krydse endnu en landegrænse uden at blive opdaget. Andre krydser Middelhavet i små og ustabile gummibåde med alt for mange mennesker. Udlændinge- og Integrationsministeriet estimerer, at der i perioden 2014-2021 var cirka 22.400 migranter, der mistede livet på deres vej over Middelhavet.¹⁴

Mennesker flygter, fordi de frygter for deres liv. Lad os stå sammen og kæmpe for, at alle mennesker på flugt har ret og adgang til humanitær hjælp, beskyttelse og et værdigt liv.”

– Charlotte Slente, generalsekretær for DRC Dansk Flygtningehjælp.

Hvordan pakker man hurtigt sit liv sammen? Hvad kan man tage med, når noget eller nogen tvinger en til at rykke sin tilværelse op med rode og flygte for at komme i sikkerhed? For nogen handler det at krydse grænser om eventyr og nye muligheder, hvor det for andre handler om at komme væk, komme i sikkerhed. At efterlade nogen og noget. Det velkendte. Det trygge, som pludseligt er blevet utrygt. Løbe ud i uvisheden. Væk, fordi jeg skal. Væk med det, der kan være i en rygsæk. Det allermost nødvendige. Kommer jeg nogensinde tilbage?

Hvad end man krydser by- og/eller landegrænser for at komme i sikkerhed fra krig, religiøse, politiske eller klimamæssige forhold er definitionen den samme – flygtning eller intern fordreven. Flygter man fra krig eller forfølgelse hører man under FN's flygtningekonvention, der sikrer retten til at søge asyl i alle lande. Flygter man derimod på grund af luftforurening, tørke, oversvømmelser eller ekstreme storme, bliver man kategoriseret som klimaflygtning, og har ikke de samme rettigheder. Det er altså ikke kun situationens alvorssgrad, der definerer dine rettigheder, men det er også vigtigt, hvad du flygter fra.¹⁵

14) <https://www.uim.dk/nyhedsarkiv/2022/januar/nye-tal-mere-end-22000-migranter-er-doede-paa-middelhavet-siden-2014/>
15) "25 spørgsmål og svar om flygtninge", DRC Dansk Flygtningehjælp, 2023

Psykiske konsekvenser

Flugt er tab af barndom og for mange vil grænserne til voksenlivet blive udvisket. Børn og unge bliver til små voksne både undervejs på flugten, men også i det efterfølgende liv. Det har nemlig en række alvorlige konsekvenser, når man bliver hevet ud af sin hverdag. Børn på flugt kan eksemplvis ikke gå i skole i en kortere eller længere periode. Det sker i den periode, hvor de er i bevægelse, men somme tider også i den efterfølgende sagsbehandlingstid. Det betyder, at barnet går glip af undervisning, social læring og ikke mindst venskaber og trygge fællesskaber. Man kan sige, at barnets almindelige barndom bliver hullet, når dagligdagen brat forandres. Det kan medføre, at den normale udvikling standser. Og det påvirker både barnets kognitive, følelsesmæssige og sociale udvikling. Det vanlige sikkerhedsnet er revet væk.

Børn på flugt har særlig risiko for at blive udsat for vold, fysiske farer og for at blive udnyttet af fremmede voksne både fysisk og digitalt. Mange oplever at få deres grænser overtrådt utallige gange, mens de selv krydser utallige by- og landegrænser på vejen mod sikkerhed.¹⁶

Ude i verden arbejder Save the Children International med at sætte fokus på ”Surviving is Just the Beginning,” som handler om, at børns mentale trivsel og sundhed er lige så vigtig som deres fysiske. I de seneste år er der kommet mere og mere fokus på den mentale trivsel og på psykologisk førstehjælp. Vi er én krop, og dermed er der også kun én trivsel. Vi kan ikke adskille det fysiske fra det psykiske. Derfor er det vigtigt at sætte fokus på de usynlige, men mindst lige så vigtige, grænser.

Sikkerheden er også fyldt med uvished

Én ting er at krydse grænser for at komme i sikkerhed, men hvad når de selv samme grænser skal krydses, fordi nogen vurderer, at det nu er sikkert for dig at vende tilbage? Hvad hvis du ikke selv er enig i den vurdering, men bliver tvunget til at krydse grænsen mellem sikkerhed og usikkerhed, mellem fred og krig. På den ene side kan det at krydse grænser indgyde håb og forventning, men de selv samme grænser kan også blive billedet på alt det, som man i første omgang ville væk fra.

Når der bliver tænkt i ’asylbehandling i tredjelande’, kan det for dem, som har krydset utallige landegrænser og muligvis fået

Man får en klump i maven. Fordi nu skal de behandle sagen forfra. Det er et mareridt. Man føler sig aldrig sikker.”

– Younes¹⁷

overtrådt deres egne grænser, fysisk såvel som psykisk, være skræmmende at blive mødt med, at man alligevel ikke er velkommen.

En anden usikkerhed er: ”Ser jeg nogensinde min familie igen?” At krydse grænser kan også splitte familier ad. For nogen er det et bevidst valg, at man ikke flygter med hele familien, men sender nogen på flugt for derefter at søge om familiesammenføring. For andre bliver familier splittet undervejs på flugten. Men lige meget hvad bliver familier skilt på tværs af grænser. Når man er skilt ad fra sin familie, trækker det tråde i mange henseender af livet, for børn og unge kan det være svært at lære nye ting og også indgå i sociale relationer i skolen, fordi hovedet er fyldt med alt muligt andet.

Jeg tænker hele tiden, hvad vil der ske med mig om 2 år, om 3 år? Jeg ved ikke, om jeg skal blive her, eller om jeg skal tilbage. Jeg tænker altid på det.”

– Zaid¹⁷

17) ”Ung i usikkerhed”, Red Barnet, 2024

Billede: Unicef

NÅR VOKSNE TAGER BESLUTNINGER, SKAL DE TÆNKE OVER, HVORDAN DERES BESLUTNINGER VIL PÅVIRKE BØRN. ALLE VOKSNE SKAL GØRE DET, DER ER BEDST FOR BØRN. REGERINGEN SKAL SIKRE, AT MENSKER, DER HAR ANSVAR FOR AT PASSE PÅ BØRN, GØR DET PÅ DEN MÅDE, DER ER BEDST FOR BØRN. DET GÆLDER OGSÅ BØRNEHAVER, FRITIDSHJEM, KLUBBER, SKOLER OG ANDRE STEDER, HVOR BØRN OPHOLDER SIG.

ALLE BØRN HAR RET TIL PRIVATLIV. LOVEN SKAL BESKYTTE BØRNS PRIVATLIV, FAMILIE, HJEM, KOMMUNIKATION OG RY MOD ALLE ANGREB.

REGERINGEN SKAL BESKYTTE BØRN MOD SEKSUEL UDNYTTELSE OG SEKSUELLE OVERGREB. BØRN SKAL BESKYTTES MOD AT BLIVE TVUNGET TIL AT HAVE SEX FOR PENGE OG MOD AT VÆRE MED PÅ SEKSUELLE BILLEDER ELLER FILM.

DIGITALE GRÆNSER

Børn og unges sociale liv udspiller sig i stigende grad på nettet og de sociale medier. Brugen af sociale medier er ofte til diskussion i den offentlige debat. Er et højt forbrug af skærm skadeligt for børn og unge? Hvad er techgiganternes ansvar, når det kommer til at beskytte børn fra skadeligt indhold? Hvordan skal vi forholde os til den hårde tone, som opstår online? Og hvad med algoritmer, fake news og doom scrolling? At tale om grænser er med andre ord mindst lige så vigtigt online som offline. Grænser bliver nemlig også overskredet, forhandlet og opretholdt digitalt. Samtidig er det vigtigt at huske på, at børn og unges digitale liv også har mange positive sider. Det er for eksempel blevet nemmere at holde kontakt, være en del af fællesskaber og udtrykke sig kreativt.

I 2023 lancerede ADD (Algoritmer, Data og Demokrati), Børns Vilkår, Red Barnet og Center for Digital Pædagogik en undersøgelse af børn og unges digitale liv. I rapporten er det tydeligt at se, hvordan de positive sider af onlinelivet fylder for mange børn og unge. De fleste børn og unge svarer, at de bruger internettet og de sociale medier til at være

sammen med deres venner, til at finde svar på ting, de ikke ved, til at finde inspiration og til at have det sjovt med deres klassekammerater. Desuden svarer 78 procent, at de tænker over, om det de læser online, er sandt, og at de fleste har strategier til at finde frem til svar, hvis de er i tvivl.¹⁸ Internettets mange muligheder spiller altså en central rolle i børn og unges liv. Over 99 procent af børn og unge i Danmark mellem 9 og 17 år har en profil på et socialt medie. Børn og unges daglige tidsforbrug på de digitale medier varierer dog. 17 procent bruger omkring tre timer dagligt, mens lige så mange bruger mere end fem timer.

”

Det er som om, det bare er blevet normalt at blive kaldt grim online og få et dickpic lige i fjæset. Man tænker bare, at det er noget, alle skal igennem”

Anonym pige, 14 år

18) "Børns digitale liv", ADD-projektet ved Tænketanken Mandag Morgen, 2023

Digitale krænkelser og ubehagelige oplevelser på nettet

Selvom de positive sider af onlinelivet fylder meget for børn og unge, viser undersøgelser, at 42 procent af børn og unge har været udsat for en digital krænkelser. Mere end hver fjerde har oplevet at blive kontaktet af en voksen, de ikke kendte i forvejen. Det kan være, de modtager ubehagelige ting, eller de kan blive presset til at gøre ting, de ikke har lyst til. Flest oplever digitale krænkelser på det sociale medie Snapchat. Ubekvæmlige oplevelser på nettet kan påvirke børn og unge forskelligt. Nogle får meget ondt i maven, mens andre ikke tager det så tungt og tænker, at den slags hører med, når man er online. Vi ved, at hver femte ikke fortæller nogen om deres ubehagelige oplevelser på nettet. Det vil sige, at en stor del af børn og unge går alene med deres oplevelser med digitale krænkelser.¹⁹

Det er afgørende, at børn og unge kender til deres rettigheder så de ved, at de har ret til beskyttelse – også mod digitale krænkelser. Det er også vigtigt, at børn og unge ved, hvor de kan søge hjælp, hvis de, eller nogen de kender, oplever noget ubehageligt eller grænseoverskridende på nettet.

Hvad er digitale krænkelser?

Red Barnet definerer digitale krænkelser som ubehagelige oplevelser på digitale platforme. Det kan være handlinger, hvor billeder, videoer, indlæg, beskeder eller sider, der bliver brugt på en måde, så en person føler sig truet, udnyttet, tvunget, udstillet, seksualiseret, diskrimineret, ked af det, bange eller bekymret. Vi bruger med vilje en bred definition af digitale krænkelser for at kunne rådgive og hjælpe i alle typer af digitale situationer, der opleves som ubehagelige af de børn og unge, der henvender sig til os. Det er en digital krænkelser, hvis det føles grænseoverskridende for den, det går ud over. Men ikke alle digitale krænkelser er ulovlige.

Seksualiserede digitale krænkelser kan eksempelvis være deling af intime billeder eller videoer uden samtykke eller mobning med seksuelt indhold. En digital krænkelser kan skade lige så meget som en fysisk krænkelser, og de psykiske, sociale og faglige konsekvenser kan være store.

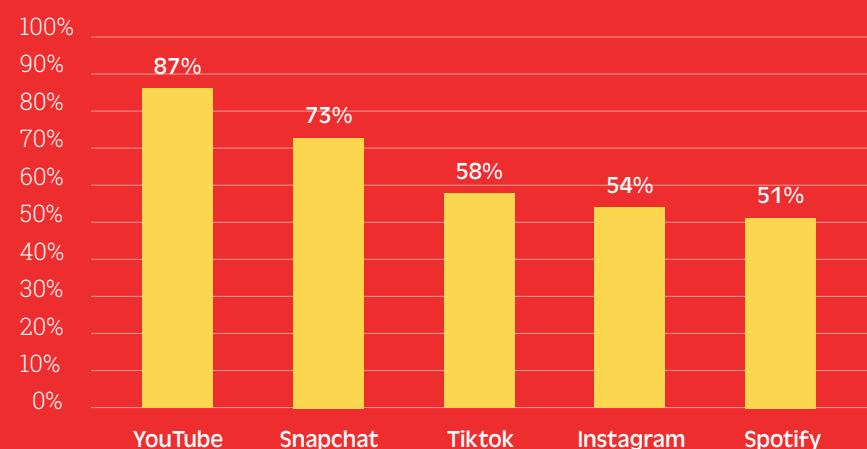

Jeg har selv prøvet at blive misbrugt i både fake news og deep fakes. Ligesom mange andre offentlige personer. Mange børn og unge kontakter vores rådgivningstjeneste SletDet i Red Barnet, fordi de ikke kan komme igennem til de sociale medier. Anmeldelsesprocedurerne er umulige at gennemskue, og det har i mange sager alvorlige konsekvenser for børn og unges trivsel, at techgiganterne ikke lever op til deres ansvar.”

Johanne Schmidt-Nielsen,
Generalsekretær i Red Barnet

De mest populære platforme blandt børn og unge

Kilde: ”Børn og unges oplevelser med digitale krænkelser”, Red Barnet, 2022

En sag om ulovlig billeddeling

Umbrella-sagen begyndte i 2015. Her blev krænkende videomateriale af to 15-årige optaget og delt for første gang. To år senere, i 2017, var videoen delt cirka 4.500 gange på blandt andet Facebook og Messenger. I 2018 blev næsten 900 personer dømt for at have delt videoen, men dommene fortsatte med at komme i både 2019 og 2020, fordi videoen fortsat blev delt. Særligt for denne sag var, at mange af de dømte var unge under 18 år.

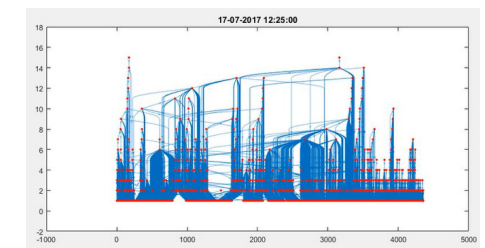
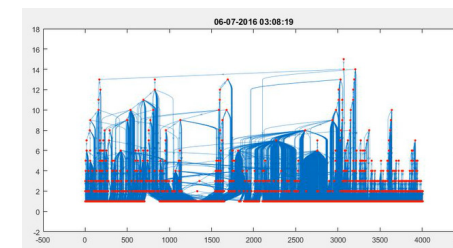
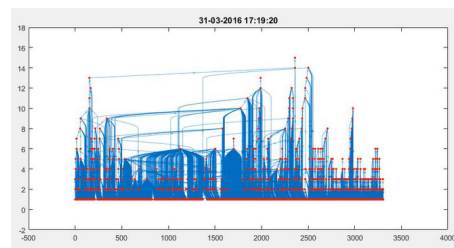
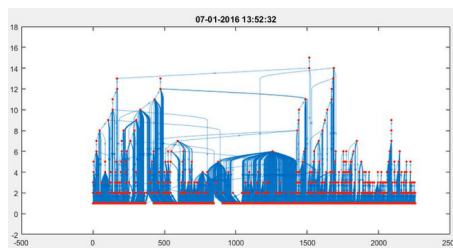
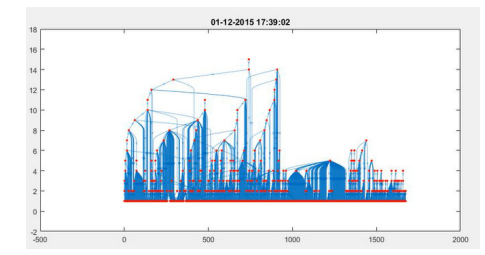
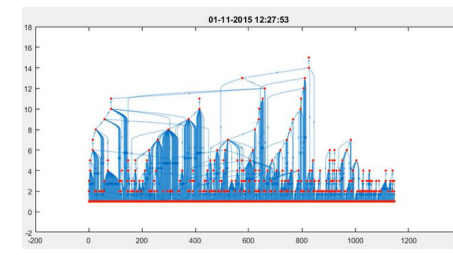
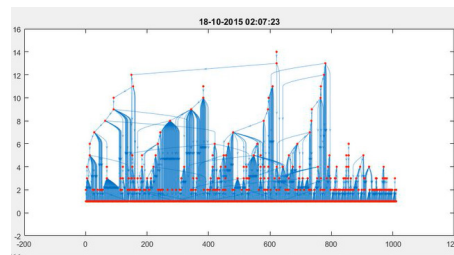
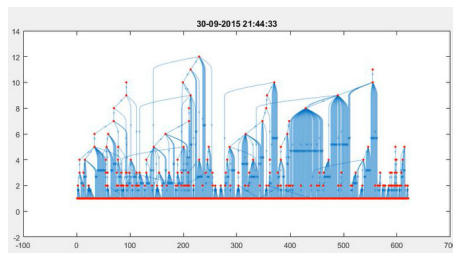
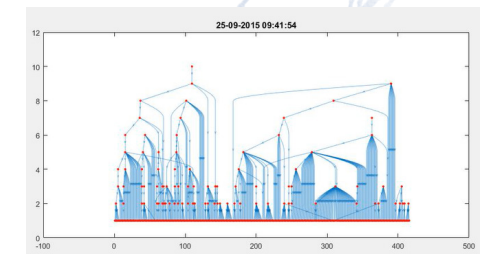
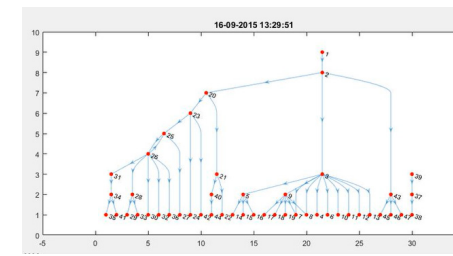
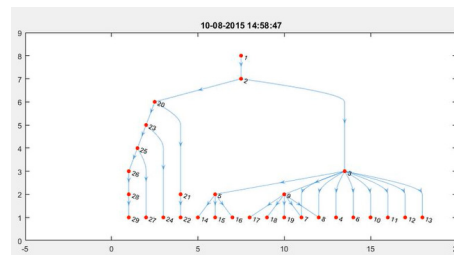
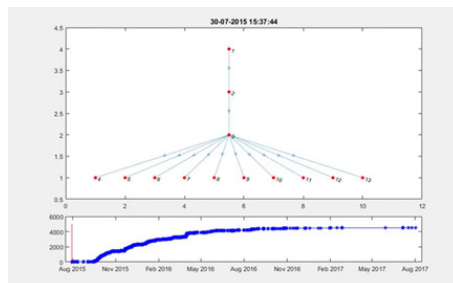
Nogle har måske ikke tænkt videre over det, da de valgte at dele videoen, og andre har måske haft en mærkelig følelse i maven, men

ikke vidst, at der var tale om noget ulovligt. Selvom det faktisk var personerne, som delte videoen, der brød loven, var konsekvenserne størst for de unge, der var blevet optaget på videoen. Vi ved nemlig, at ofre for video- eller billeddelinger ofte oplever følelser af skyld og skam, og at det kan have utrolig store konsekvenser for ofrene – også på længere sigt. I tiden efter krænkelsen oplever nogle ofre også at blive udsat for victim blaming. Ved victim blaming giver andre offeret ansvaret for den krænkelse, som personen har været udsat for. I kan finde og afspille grafikken i Red Barnets materiale *Stærke Sammen* til udskolingen i del 3 'Digitale krænkelse'.

Grænserne for, hvad der er 'normalt', har rykket sig med de sociale medier. Det at blive udsat for ubehagelige oplevelser opleves for mange børn og unge næsten som et grundvilkår for at være til stede på sociale medier"

Digital trivselsrådgiver og rådgiver i Red Barnets SletDet Rådgivning, Carina Ringive

At dele eller ikke at dele

I 2016 udtalte Mark Zuckerberg, grundlæggeren af Meta, følgende: "Giv alle muligheden for at dele, hvad som helst med, hvem som helst". Tilbage i 2016 lød det måske som en udpræget positiv ting, sådan at ville give alle muligheden for at dele alt med hinanden. Men i dag, otte år senere, ved vi, hvilke farer der er, ved at dele hvad som helst med hvem som helst. Det er eksempelvis en dårlig idé at dele sit kodeord med andre. Vi ved også, at man faktisk slet ikke må dele, hvad som helst med hvem som helst. I Umbrella-sagen kunne det være direkte ulovligt at videredele en video.

Vi kan have meget forskellige grænser, når det kommer til, hvad, vi synes, er OK at dele. Nogle synes, det er forløsende at dele personlige tanker, mens andre er mere private med, hvad de vil dele om deres liv online. Nogle laver masser af stories på Instagram, snapper fra ferien, og uploader sig selv danse den nyeste TikTok-dans. Andre bruger sociale medier til hovedsageligt at skrive med andre og til at følge kendte profiler, men deler sjældent noget selv. Vi kan dele et billede, en story, en kommentar eller en video med én intention,

men vi kan ikke altid styre, hvordan det bliver opfattet af andre. Vi kan heller ikke altid vide, hvad andre har haft af intentioner med det, som de deler. Var kommentaren sarkastisk eller ej? Var videoen af en stor eksplosion på Rådhuspladsen AI-genereret eller ægte? Har personen på billedet brugt et filter eller facetune?

Grænserne for, hvad der kan lade sig gøre digitalt, flytter sig hele tiden, og det stiller større og større krav til børn og unge. De skal passe på deres data, undgå at blive hacket og holde sig opdateret på venner, nyheder og aktuelle begivenheder, men de skal også lægge skærmen fra sig. De skal forstå og navigere i helt nye kommunikationsformer og på platforme, som er designet til at fastholde dem i timevis. De skal kunne afkode, om der er tale om ægte eller falskt indhold, og de skal forstå, hvordan algoritmerne fungerer. For nogen bliver det digitale liv derfor lig med forventningspres, konstant tilgængelighed, mistro og sammenligningskultur. Heldigvis fylder de positive sider af onlinelivet fortsat for mange børn og unge. Det er på nettet, at mange børn og unge dyrker deres venskaber, udvikler deres iden-

titet og kreativitet, finder underholdning og ny viden. Mulighederne er uendelige, og det kan være både sjovt, spændende og lærerigt at færdes online.

Uanset om de positive eller negative sider af det digitale fylder mest, uanset om man er 'ny' i det digitale eller ej, uanset om man har fået sine grænser overskredet, eller måske er kommet til at overskride andres grænser digitalt, så har alle børn og unge ret til beskyttelse både fysisk og digitalt. Alle børn og unge har brug for voksne, som engagerer sig i deres liv – også på nettet.

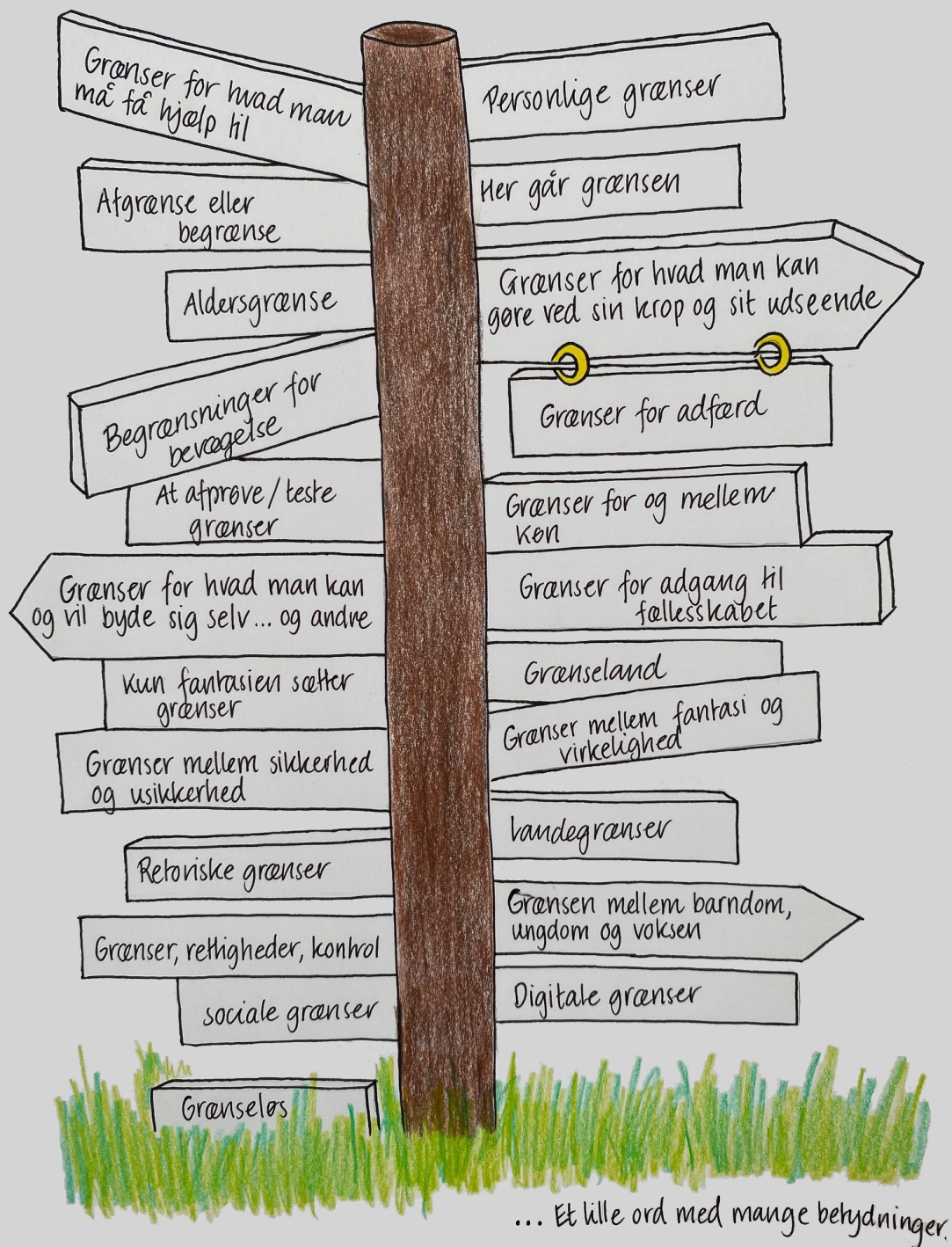

Give everyone the power
to share anything with
everyone."

Mark Zuckerberg – grundlægger af Meta.

GRÆNSER

GODE RÅD TIL DIALOGEN I KLASSEN

1. Sæt fokus på: Respekt

I arbejdet med emnet 'grænser' kan det være en god idé at italesætte overfor eleverne, at I indbyrdes i klassen kan have forskellige grænser, og at det er vigtigt at respektere hinanden.

2. Sæt fokus på: Rettigheder

Sæt fokus på børn og unges rettigheder i samtaler og undervisning og anbefal også eleverne at have et rettighedsfokus i deres artikler.

3. Sæt fokus på: Fremskridt og løsninger

Nogle elever vil måske gerne sætte fokus på en aktuell udfordring eller problematik med deres artikler, og det kan være rigtig meningsfuldt. Det kan dog være mindst lige så meningsfuldt at sætte fokus på løsninger eller fremskridt! Mind derfor gerne eleverne om, at deres artikler også gerne må have fokus på de positive fortællinger.

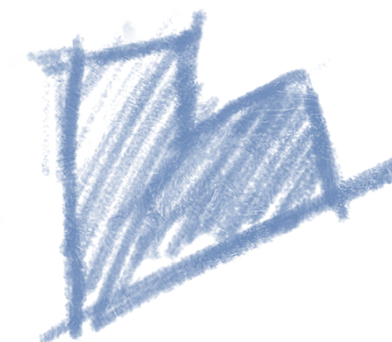
4. Sæt fokus på: Etik

Det er en god idé, at eleverne løbende gør sig etiske overvejelser omkring deres valg af emne. Er det eksempelvis et følsomt emne, som artiklen handler om? Skal et interview måske anonymiseres for at passe på den person, som har medvirket? På den måde

værner og respekterer man sine kilders grænser.

5. Sæt fokus på: Personlige erfaringer

For nogle elever kan arbejdet med grænser påvirke dem følelsesmæssigt. Måske sidder der en elev i klassen, som har oplevet at få delt et billede uden samtykke, eller som har fået overskredet sine fysiske grænser. Vær derfor opmærksom på eleverne og deres reaktioner undervejs. Det er også en god idé at minde eleverne om, at de ikke behøver at dele ud af deres personlige erfaringer med grænseoverskridende oplevelser i artiklerne, og at de altid må komme til dig, hvis der er noget, som påvirker dem.

GOD JOURNALISTIK

Journalistik har mange former og formater, men der er en række punkter, det er væsentligt at have for øje i sit journalistiske arbejde.

At være nysgerrig ...

Danner grundlaget for en god artikel. Stil spørgsmål – også til de ting, vi i det daglige tager for givet. Hvorfor hænger det sammen, som det gør? Kunne det være på en anden måde?

At være kritisk ...

Vil sige, at journalisten ikke tager alle ord for gode varer, selvom de måske kommer fra magthavere og politikere. Journalisten skal konstant sætte spørgsmålstegn ved, om informationen er pålidelig eller ej.

At være professionel ...

Betyder, at det journalistiske arbejde er tilstræbt objektivt. Man skal undgå, at skribentens egen holdning skinner igennem, ligesom man bør stræbe efter at høre begge parter i en sag. Interviewer man for eksempel en kilde, der kritiserer forholdene på det lokale plejehjem, skal plejehjemmet altid have lov til at svare på kritikken og komme til genmæle.

Artiklens elementer

En artikel er opbygget af en række elementer. Det er forskelligt fra avis til avis, hvordan en bestemt artikeltype er opbygget. På de næste sider er der tre eksempler på standardartikler fra henholdsvis Ekstra Bladet, Politiken og Jyllands-Posten. Alle elementer behøver ikke altid at være til stede i en artikel.

På skoleavis.dk er der information om nyhedskriterier, genrebegreber, modeller og andre relevante journalistiske værktøjer.

EKSTRA BLADET

28

FATTIGT KVINDESYN

PROTEST: Kvinderne gik på gaden i rige Schweiz

HEME JØRGENSEN

Den rigdom, som Schweiz er kendt for, kommer ikke hele samfundet til gode. Det fik fredagstidnings af kvinder til at gå på gaden og forlange ligestilling. Og det er netop landets kvinder, der ifølge de protesterende lider under et patriarkalsk og meget fattigt kvindesyn.

Der er en lang linje af kvinder, der har kæmpet før os

Således arbejder mange kvinder alene i hjemmet, mens deres mænd søvner kassen i deres højt betalte jobs. Det gør kvinderne sårbar senere i livet, hvis mændene dropper dem for 'en nyere model'.

Tilbagestående land

Vold mod kvinder i hjemmet er også meget højt i alpelandet, hvilket fører til, at en kvinde hver anden uge dør af volden, skriver New York Times.

Der er en lang linje af kvinder, der har kæmpet før os.

Og der ligger en stor opgave foran os, siger en af demonstranterne, den 43-årige Rahel Lüthy til avisen.

Landet er da også ganske tilbagestående, når det gælder ligestilling. Således fik kvinderne først stemme og retten til landskæden de valg i 1971. Samme ret

SVAR PÅ SVAR

Schweiz var i 2018 det 7. rigeste land i verden. Landet har en befolkning på lidt over tre millioner og en gennemsnitligt levetid på næsten 83 år. Danmark er nummer 15 på listen over verdens rigeste.

TILBAGEHOLDT I IRAN SIDEN 2016

Et tillyseladende banalt familieses i hjemlandet Iran har siden 3. april 2016 konet den transkafte Nazanin Zahari Rattcliffe fribøden.

Den dag blev hun nemlig tilbageholdt af det iranske styre, der mistænkte og nu har dømt hende for spionage.

Hendes britiske mand, Richard Rattcliffe, har siden kæmpet for at få sin nu 36-årige kone hjem. De to dattere, Gabriella, der bor i svogterlandene i Teheran, tilbød.

Protest ved ambassade

Sagen har fået meget omtale, og familien bakkes op af

Hendes britiske mand, Richard Rattcliffe, har siden kæmpet for at få sin nu 36-årige kone hjem. De to dattere, Gabriella, der bor i svogterlandene i Teheran, tilbød.

Protest ved ambassade

Sagen har fået meget omtale, og familien bakkes op af

Ekstra Bladet
SØNDAG 16. JUNI 2019

Udskyder lov efter protest

De folkelige bevægelser i Hong Kong har vundet den første, men meget svage sejr over planerne om at indføre en

der kan sende politiske modstandere til Kina. Hong Kongs øverste politiske leder, Carrie Lam, har netop suspenderet lovforslaget. Men det frykkes, at Lam, der er dilet i kommiss på det kinesiske styre, snart forsøger igen.

Ville myrde præsidenten

Et forsøg på at dræbe Brasiliens præsident, Jair Bolsonaro, er nu endt med en frkendelse af attentatmanden. Drabsforsøget skete under et valgmedie

esperimenter, som de tre 21-årige Bolsonaro-plottere blev stukket i maven og alvorligt såret. Gerningsmanden er dog mentalt syg og ikke ansvarlig for sin ulydning.

FOTO: ITZAU SCANPIX

7

personer har mistet livet på et hotel i det vestlige Indien under rengøringen af stedets septiktank. Fire af de døde var tryk til arbejdet, mens resten er hotellets ansatte, der forsøgte at hjælpe.

Kritik af Israel koster jobbet

Direktøren for det jødiske museum i Berlin, Peter Schäfer, trådte i denne uge tilbage fra sin post efter voldsom kritik for et tweet. I sit opslag støttede Schäfer en større gruppe af jødiske og israelske lærere i deres kritik af Israel og dets politik over for mindretallet i Palæstina, hvilket han også har skrevet tidligere.

FOTO: DANIS/ITZAU SCANPIX

Nok er nok

Fredag gik tusindvis af kvinder på gaden i Schweiz i protest mod landets manglende ligestilling og den stigende vold mod kvinder i hjemmet.

FOTO: STEFANO WERNER/GETTY IMAGES

Det får dog ikke kvinderne til at give op, og flere strejker og demonstrationer er i vente.

– Vi har fået nok, siger

Adèle Thorens fra det grønne parti.

– Og strejker kan gøre vores vrede synlig og på den måde presse politikerne.

Ligestilling er godt for økonomien, mener hun.

here@ejb.dk

Her ses Richard Rattcliffe på mors dag 21. marts foran den iranske ambassade i London. FOTO: SIMON DANIS/ITZAU SCANPIX

Rubrik

Byline

Citat

Mellemrubrik

Brødtekst

Faktaboks

Underrubrik

Note

Billede

Fotokreditering

Brødtekstbillede

Billedtekst

POLITIKEN

10 | P | «Nu sejler jeg ud, hvor vores familie kan samles under dansk flag» politiken.dk/7233475

Renée overså tidsfrist - nu må hun ud

For to år siden missede Renée Klokkeholm tidsfristen for en sprogest, og så tog myndighederne opbruddet i hendes liv. I dag flyver hun til Trinidad med sin familie.

UDLENDINGELOV
RENÉE KLOKKEHOLM

Måske er det mest af alle, som ikke er på menuen af landegrænser, som det er blevet udfordret i hvert fald, således som det er på grund af den tidsfrist, der blev sat, da den danske statsborger og statsborger blev. Det var endelig, der var en tidsfrist på to år, som blev sat, da hun blev statsborger. Men i sådanne tilfælde kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

Men det er faktisk ikke, at hun har oversået tidsfristen, men at hun har oversået tidsfristen. Hvis i sådanne tilfælde, kan det være, at hun er kommet til at overså tidsfristen.

FAKTA
Uddrag af afgørelse

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

«De og Dena afgørelse havde forestillet sig, at hun ville tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år. Det er derfor ikke muligt for hende at tage sig af sin søn og sine søstre, som hun har været ansvarlig for i mange år.»

- Rubrik
- Faktaboks
- Billede
- Brødtekst
- Fotokreditering

Byline

Citat

Mellemrubrik

Underrubrik

18 | Onsdag den 29. maj 2019

International

Nyhedsbilleder: Henrik Thomsen - International/Info

Vestager: Opbakning betyder meget

BRUXELLES: Fler stats- og regeringschefer udtaler faldt støtte til den danske konkurrencekommissær Margrethe Vestager, som kandidater til posten som formand for EU-Kommissionen. Da Vestager tirsdag i Bruxelles ankom til et liberalt møde for en EU-topmøde om fordelingen af støtte til den danske statsminister.

«Jeg er meget glad for, at der er så meget støtte til mig, og jeg tror også, at det betyder meget for Danmark generelt, at man kan høre, at der er en opbakning.»

Udvalget i det centrale liberale parti, som Vestager har været medlem af siden hun blev valgt som formand for EU-Kommissionen, siger Vestager har en stærk kandidat.

Tusindvis af ansatte fra både den offentlige og den private sektor i Sudan gik tirsdag i strejke for at kræve pressen på den regerende militærjunta. Militærjuntaen og protestbevægelsen siges at magtovergangen i et nyt Øvreste Råd, som skal lede Sudan i overgangsperioden til civil styre. Foto: Ashraf Shaq/Al Jazeera

«Ved Gud, deres slogans har snydt os. Jeg sværges, vi har været 100 pct. ærlige over for dem.»

Mohamed Hamdan Dagalo, militærjuntas vicepræsident - om protestbevægelsen

Citat

Billede

Billedtekst

Fotokreditering

Rubrik

Underrubrik

Byline

Mellemrubrik

To dages generalstrejke skal øge presset på Sudans militærjunta

Sudans protestbevægelse har indledt to dages strejke for at presse militærjunta til at overdrage magten til et civil styre. Blamierterne bakker op om militærjuntas ledelse, og flere af dem har allerede i dag offentlig udtrykt deres støtte til den militærjunta.

«Militærjuntaen har været et stort problem for os, og det er derfor vigtigt, at der er en overgang til et civil styre. Vi støtter dem i deres kamp for at bringe Sudan tilbage til et civil styre.»

«Militærjuntaen har været et stort problem for os, og det er derfor vigtigt, at der er en overgang til et civil styre. Vi støtter dem i deres kamp for at bringe Sudan tilbage til et civil styre.»

«Militærjuntaen har været et stort problem for os, og det er derfor vigtigt, at der er en overgang til et civil styre. Vi støtter dem i deres kamp for at bringe Sudan tilbage til et civil styre.»

«Militærjuntaen har været et stort problem for os, og det er derfor vigtigt, at der er en overgang til et civil styre. Vi støtter dem i deres kamp for at bringe Sudan tilbage til et civil styre.»

«Militærjuntaen har været et stort problem for os, og det er derfor vigtigt, at der er en overgang til et civil styre. Vi støtter dem i deres kamp for at bringe Sudan tilbage til et civil styre.»

OBJEKTIVE ARTIKLER

De objektive artikeltyper er baseret på fakta. De er tilstræbt objektive, i den forstand at journalisten bestræber sig på, ikke at lade sin egen holdning til emnet skinne igennem. Man bør også undgå at bruge meget ladede ord og styrkemarkører, for på den måde at holde sit sprog neutralt.

Nyhedsartikel

En nyhedsartikel fortæller noget nyt til læserne om aktuelle spørgsmål. Nyhedsartiklen skal ikke fortælle, hvad journalisten mener, men hvad andre mener. Den bygger derfor på fakta og citerer fra kilder, der bekræfter nyheden eller har en holdning til den. Hvis der indgår kritik fra en kilde, skal modparten have mulighed for at svare på kritikken.

Note

En note er en helt kort nyhedsartikel, som giver læseren de vigtigste informationer om en nyhed i få sætninger. Den bruges ofte til at gengive nyheder fra andre medier. Noten bygger på fakta og indeholder ikke citater.

Reportage

En reportage er en beretning fra virkeligheden, hvor journalisten selv har været til stede.

Den beskriver stemninger, lyd og duft. Ofte vil der være et handlingsforløb og fremdrift i historien. Den rummer typisk journalistens møde med mennesker i historien og omfatter også citater fra, eller gengivelse af samtaler med, andre personer. Journalisten skal være observatør, og bør ikke påvirke begivenhedernes gang.

Interview

Det kan være et formmæssigt greb at skrive sin artikel som et interview. Her gengives journalistens spørgsmål og kildens svar relativt direkte. Dog bør man sørge for at skrive gentagelser og talesprog som ”oh” væk, så teksten bliver klar og skarp. Man bør være særligt opmærksom på at stille åbne hv-spørgsmål, da man i dette format ikke har meget andet end selve interviewet – der skal derfor være godt med kød på svarene.

Baggrundsartikel

En baggrundsartikel er mere dybdgående end den klassiske nyhedshistorie. Den søger at finde svar på hvorfor noget er sket og ikke bare at eller hvordan noget er sket. Den kræver derfor både mere plads og en større viden om det givne emne. Ofte bruges ekspertkilder, statistisk

materiale og illustrationer. Baggrundsartiklen er et godt supplement til nyhedsartiklen, og skal gerne gøre det lettere at forstå aktuelle begivenheder i historiske eller sociale kontekster.

Portræt

Et portræt beskriver en persons liv og virke, og giver læseren mulighed for at blive klogere på personens private og professionelle liv. Portrættet bygger på interviews med personen selv eller med personens omgangskreds og familie. I portrættet fokuserer man på en persons liv og karakteristika, hvor man i et klassisk interview typisk fokuserer på personens syn på eller oplevelser af udvalgte emner eller begivenheder.

Feature

En feature undersøger et emne i lidt bredere forstand. Ofte vil den være opbygget med en blanding af reportageelementer og fakta. Featuren kan bruges til at åbne et emne op, og gå nysgerrigt til et fænomen eller bestemte personer.

SUBJEKTIVE ARTIKLER

Subjektive artikeltyper lader omvendt skribentens holdninger komme til udtryk, for eksempel i avisens leder eller i en anmeldelse.

Anmeldelse

En anmeldelse er en personlig, men faglig, vurdering af bøger, film, musik, teater og sport. Anmeldere kommer med en beskrivelse og en vurdering, der er baseret på deres personlige oplevelse. Men det er ikke nok blot at give udtryk for sin egen smag.

En anmelder skal også vide noget om det, der anmeldes, og komme med gode argumenter for, hvorfor det anmeldte er velfungerende eller dårligt.

Det er vigtigt, at anmelderen ikke har en særlig interesse i det, der anmeldes, så læseren kan være sikker på, at anmeldelsen ikke er en reklame.

Læserbrev

Læserbrev skrives af avisens læsere. De er oftest reaktioner på nyheder og er altid udtryk for skribentens personlige holdning til mennesker, meninger, begivenheder, sport, politik, økonomi, sociale spørgsmål, kultur, tv eller

andet. De er gerne levende, skarpe og sjove. Avisen foretrækker typisk flere korte læserbrev frem for få lange.

Leder

Lederen formidler på kort plads avisens officielle holdning til aktuelle emner og spørgsmål: Politik, sociale spørgsmål, kultur og økonomi. Det er ofte skrevet meget skarpt, gerne provokerende, debatskabende eller satirisk.

Kommentar

En kommentar formidler en personlig holdning til et emne og skrives både af avisens læsere og af faste kommentatorer, der er udvalgt på baggrund af deres faglige viden eller markante holdninger til et givent emne.

Det skal være klart, hvilket spørgsmål kommentatoren forholder sig til, og hvorfor vedkommende har sit synspunkt. Kommentaren skal rumme en klar beskrivelse af problem, årsag, virkning og konsekvens, og den skal helst være stramt skrevet.

Klumme

En klumme er en bestemt form for kommen-

tar. Den er personlig, og vil ofte være udtryk for et sjovt, provokerende eller debatskabende syn på et givent emne. Den er ofte skrevet af en i forvejen kendt person, for eksempel en fast klummeskribent eller offentlig person. Klummen er ikke nødvendigvis relateret til et aktuelt emne, men kan sagtens handle om et helt almindeligt hverdagsfænomen.

Voxpop

Spørg folket. Det kan der komme spændende og forskellige kommentarer ud af. Aviserne kalder det voxpop, 'folkets stemme'. Her spørger man forskellige almindelige mennesker på gaden om deres holdning til en aktuel sag. Det giver mulighed for at vise nogle forskellige holdninger til samme spørgsmål, og det bidrager med en levende side i avisen.

DET GODE INTERVIEW

For at man som journalist kan skrive sin historie, skal man tale med en eller flere personer, der ved noget om emnet eller begivenheden. Det kan være fordi de selv har været involveret i begivenheden, er beslutningstagere eller fordi de er eksperter på emnet.

Interviewet kan laves fysisk, men det er også helt okay at ringe til sin kilde.

Før interviewet

Vinkelsætning

Man bør overveje hvilken vinkel artiklen skal have, før man laver sit interview. På den måde ved man, hvad man skal spørge ind til.

Plan for interviewet

Man behøver ikke skrive alle spørgsmål ned, men man bør have en idé om, hvad man vil vide, hvad der er vigtigst og hvilken rækkefølge spørgsmålene skal stilles i. Der må gerne dukke nye spørgsmål op undervejs.

Punktlighed

Man sender et bedre signal til sin kilde ved at komme til tiden og have styr på sine ting. På den måde kommer man også mere selvsikkert fra start.

Under interviewet

Optag interviewet

Det er en god idé at optage sit interview.

På den måde misser man ikke gode citater og pointer, og man skal ikke koncentrere sig om, at skrive hele interviewet ned undervejs. Man skal altid huske at spørge sin interviewperson, om de er okay med at blive optaget.

Stil gode spørgsmål

Man skal i udgangspunktet stille åbne hv-spørgsmål: Hvem, hvad, hvor, hvorfor, hvordan, hvornår? Undgå lukkede ja/nej-spørgsmål og stil ét spørgsmål ad gangen.

Lyt efter

Man skal høre efter, hvad der bliver sagt.

Bliver der svaret på det man spørger om?

Særligt politikere og andre medievante personer kan være gode til at dreje interviewet hen på noget, som de gerne selv vil tale om. Her kan man gentage sit spørgsmål eller bede om at få svaret uddybet.

Pauser

Der må gerne være små tænkepauser undervejs. Man får bedre svar, hvis der er tid til, at kilden kan tænke sig om og reflektere.

DEN GODE RUBRIK

Rubrikken er artiklens overskrift. En god rubrik skal være æggende, dækkende og vækkende. Det vil sige at den både skal fange læserens nysgerrighed, give en klar idé om, hvad artiklen handler om og være troværdig – man må altså ikke love mere i rubrikken, end man kan indfri i artiklen. Det er en god idé at være kreativ og bruge lidt tid på at få den til at sidde lige i skabet.

Det kan være en god idé at huske på sin vinkelsætning, når man skriver sin rubrik. Her har man allerede præciseret, hvad artiklen helt præcist handler om.

Rubrikken skal holdes til en enkelt sætning, der kan uddybe i underrubrikken. Rubrikken skal være aktiv. Det vil sige, at den skal indeholde et udsagnsord. Man bør undgå symboler i rubrikken, her skal der hverken være punktum, udråbstegn eller spørgsmålstegn.

Underrubrikken er en lille indledning til teksten, som er fremhævet under rubrikken. Her opridses det mest centrale for historien.

Mellemrubrikker fungerer som underoverskrifter i historien, som gør det lettere for

læseren at orientere sig i teksten. Når man starter en ny pointe, markeres det med en mellemrubrik. Det skaber luft og overblik i artiklen, hvilket gør den mere overskuelig og læsevenlig.

Eksempler på gode rubrikker:

- Spil gør investering til en leg
- Den ternede Ninja slår til igen
- De unge politikere drømmer om et bedre København
- Will Smith stikker komiker en lussing
- Vi springer ud i ekstremsportens verden
- Kvindelige betjente rykker traditioner

KONSTRUKTIV JOURNALISTIK

Man behøver ikke rette sig fuldstændig efter nyhedskriterierne. For eksempel kan et overdrevet fokus på sensation og konflikt være med til at skabe splittelse og apati, fordi verden fremstilles sort/hvidt eller med et overdrevet fokus på problemer.

Derfor er det en god idé at arbejde med konstruktiv og løsningsorienteret journalistik. Med andre ord journalistik, som fokuserer på muligheder, løsninger og folk, som handler.

Det betyder ikke, at man ikke skal gå kritisk til sine kilder eller afdække problemer i samfundet, men ofte vil man i konstruktiv journalistik fokusere mere på løsningsforslag og årsagsforklaringer. Hvad er problemet, hvordan kan

det løses og er der eksempler på, hvordan man kan gøre?

At skrive konstruktiv og løsningsorienteret betyder ikke, at man kun skriver positive eller glade historier.

Code råd

- Overvej hvor det konstruktive potentiale i historien ligger.
- Fokuser på aktive, handlende personer fremfor passive ofre.
- Crib den lille historie i den større sammenhæng. Nogle gange, kan man finde lokale løsninger, der håndterer større nationale eller endda globale problemer på en særlig måde.
- Husk at være kritisk: Man kan godt være konstruktiv, samtidig med, at man belyser og kritiserer problemer.

NYHEDSTREKANTEN

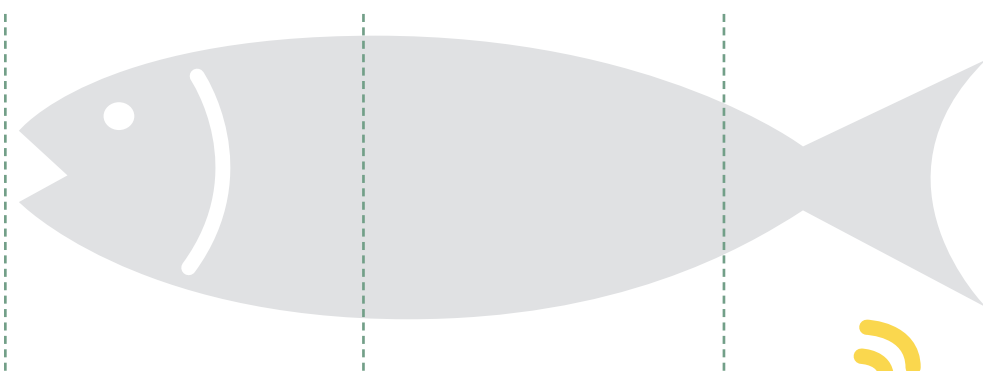
Nyhedstrekanten er en fortælle teknik, der bruges, når journalisten skal skrive en nyhed. I modsætning til en videnskabelig artikel eller stil skal en nyhedsartikel altid starte med konklusionen og den vigtigste information: Hvem, hvad, hvor? Dernæst uddybes artiklen

med baggrunden for nyheden, hvorefter artiklen runder af med de mindre vigtige detaljer. Hvis læserne har travlt, kan de altså nøjes med at læse det første afsnit, og alligevel forstå hvad nyheden handler om. Alt det vigtige skal altså komme først i artiklen.

FISKEMODELLEN

Krogen og hovedet

Rubrikken og brødtekstens begyndelse.

Hovedet skal 'vise tænder', og krogen skal 'bide sig fast' i læserne, så de får lyst til at læse videre.

Kroppen

Brødtekstens midte.

Her skal der være 'kød på benene'; redegør, forklar og dokumenter grundigt.

Halen

Brødtekstens slutning.

Til sidst skal 'fisken' slå et svirp med halen med en pointe, der binder historien sammen.

DE FEM NYHEDS- KRITERIER

AKTUALITET

Artiklen skal handle om noget, der lige er sket, eller som snart vil ske

VÆSENTLIGHED

Artiklen skal være væsentlig for jeres læsere

IDENTIFIKATION

Artiklen skal få læserne til at identificere sig selv med historien

SENSATIONELT

Artiklen skal indeholde noget uventet og overraskende

KONFLIKT

Artiklen skal indeholde en konflikt

DEN GODE VINKEL

En artikels vinkel bruges til at stille skarpt på et udsnit af en sag eller hændelse. Vinklen kan også bruges til, at vise nye perspektiver i en sag, og kan på den måde give artiklen mere værdi. En klar vinkel gør det lettere at til- og fravælge information, at udvælge og interviewe kilder samt at fange læseren.

Arbejdet hen imod vinklen

- Hvor ligger den bedste historie for målgruppen i min idé og research?
- Hvad har jeg af fakta, citater, billeder og sanseindtryk?

Sådan bygges vinklen op

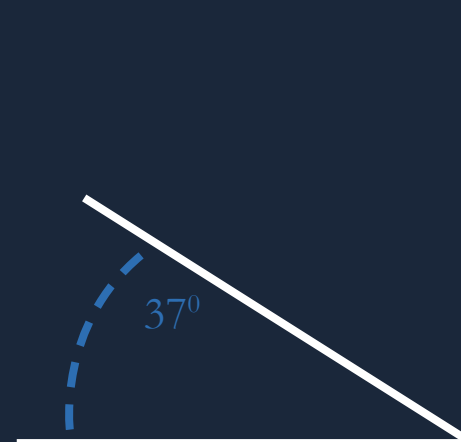
- En vinkel er altså en konkret påstand om virkeligheden formuleret i én sætning.
- Fuldfør sætningen: "Jeg vil fortælle at..."
- Bemærk: ikke "om...", men "at..."

På den måde bliver det mere konkret og enkelt, hvorimod der er risiko for en alt for bred vinkel, hvis man siger: "Jeg vil fortælle om".

Vis vinklen

- Vinklen skal hurtigt fremgå af artiklen.
- Det vigtigste først.
- Vinklen er en slags varedeklaration.

Man kan med fordel opfordre sine elever til at lave en vinkel, før de går i gang med at skrive deres artikel.

'TJEK' FØR TRYK

❑ Har I tænkt over artiklens rubrik?

Skriv en rubrik, som spiller sammen med fotoet. Rubrikken skal være letforståelig, dækkende for historien og fængende for læseren. En rubrik skal altid være aktiv og konkret. I underrubrikken kan I fortælle mere om historiens indhold. Undgå overdrivelser og klicheer og undgå tegn (!?) og forkortelser (fx, mm. osv.).

❑ Har I store klare fotos i god kvalitet, eller er avisen præget af for meget brødtekst?

Læserne ser altid fotoet først. Derfor er det vigtigt, at fotoet fanger øjet. I skal vurdere fotoets blikfang, budskab, farver osv. Det kan være en nødvendig proces at skære i en artikel mange gange for at få plads til det store, gode foto.

❑ Har I husket billedtekster og billedkreditering på alle fotografier?

Der skal være billedtekster samt korrekt billedkreditering ved alle fotos. Billedteksten bør skabe sammenhæng mellem fotoet og teksten. Billedteksten fortæller fx, hvem og hvad, der er på billedet.

❑ Har I husket mellemrubrikker?

Mellemrubrikker deler brødteksten op og giver øjet en kort hvilepause. Velskrevne mellemrubrikker lokker læserne videre i teksten.

❑ Er der for meget luft på siderne?

Hvis der er for meget luft på siderne, har I forskellige muligheder. Det kan være en god ide at lave billedet i artiklen så stort som muligt, indsætte flere citater eller indsætte faktabokse. Derefter kan I tjekke, om der måske endda er plads til endnu en artikel nedenunder.

❑ Har I husket at indsætte citater, faktabokse og brødtekstbilleder?

Overvej, om artiklerne skal indeholde en faktaboks, citat eller et brødtekstbillede, som kan supplere historien. Journalisten udfylder faktaboks, brødtekstbillede og citat i skrive-fasen, men det er layouteren, der skal placere dem i artiklen.

❑ Er teksten på illustrationer læsbar?

KONTAKT

Skoleafdelingen JP/Politikens Hus

skole@jppol.dk

3347 2147

skoleavis.dk

Red Barnet

mediekonkurrence@redbarnet.dk

2194 0186

skole.redbarnet.dk/mediekonkurrence2024

Lærermaterialet er udviklet af Red Barnet og Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus, med støtte fra Ole Kirk's Fond.

Kopiering til undervisningsbrug er lovligt ved korrekt kildeangivelse. Alle rettigheder er forbeholdt Red Barnet, Ole Kirk's Fond og Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus. Kopiering i forbindelse med Mediekonkurrencen er tilladt.

Forfattere

Kathrine Munch (Red Barnet)

Jakob Kim Rasmussen (Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus)

Ansvarshavende redaktør

Ea Vejlbj Baggesgaard (Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus)

Illustrationer

Thomas Iburg (iburg illustration)

Side 52: Kathrine Munch (Red Barnet)

Layout

Mette Lind (modKANT)

